

DIRVA

THE FIELD
Nr. 51
Gruodžio-Dec. 28, 1957
Cleveland, Ohio

Lenkai tokie patys...

"Vilnius mūsų nuo senų laikų"...

IGNAS J. ŠEINIUS, švedija

Būčiau turėjęs anksčiau parašyti apie tai. Deja, kiti darbai sutrukdė. Bet to įvykio aktualumas nepaseno. Nepasens ir rytoj.

Lapkričio 11-ta — pavergtos Lenkijos nepriklausomybės diena. Stockholm lenkų kolonija atidėjo šiemet minėjimą lapkričio 24-tai, laukdama iš Londono aukšto svečio, generolo T. Bor-Komarrowio, Varšuvos 1944 rudenį sukilimo vado ir herojaus.

Po bendros didelės nelaimės susidarius tarp mūsų ir lenkų atoslūgio nuotakai ir nenorėdamas jos drumsti, pakvietimą minėjimui priėmiau. Taip pat buvo įdomu išgirsti generolą Bor-Komarrowį.

Minėjimas buvo suruoštas vieno Stockholm restorano iškilmesnių progų salėje, antrą valandą po pietų. Žmonių prisirinko arti dviejų šimtų, beveik išimtinai lenkų. Kadangi lenkai savo parengimuose vartoja tik lenkišką kalbą, tai kitataučiai jų parengimų nelanko. Generolas Bor-Komarrowis atėjo su ekziliu Lenkijos diplomatiniais ir kitokiais atstovais visą pusvalandį pavėlavęs.

Šis nedidelis, civilinis rėbais jis nesudarė karingo įspūdžio, bet jo žodis, ne iš rašto, o tiesiai ir laisvai iš vidaus, įtikinčiai atskleidė jį esant valingą ir ryžtingą kariu. Priešdamas Lenkijos atsikūrimo 1918 rudenį apyptovas, jis vaidavo Juozą Pilsudskį ir jo vaidmenį su pasigėrėjimu ir nemažu pasididžiavimu. Nauji galimūmų Lenkijai atsikurti neatrodė jam šiuo metu tokie šviesūs, bet jis ragino tautiečius nenusiminti, kentėti ir rūpestingai ruošti tinkamai, lemtingai valandai.

Generolas Bor-Komarrowis ypatingai pabrėžė reikšmę ir svarbą dabartinės Lenkijos vakarų sienos. "Rusai atplėšė mums mūsų rytų žemes, su Lwowu ir Vilno. Neisės ir Oderio siena, tai kompensacija Lenkijai. Mes visi turim dėti visas pastangas, kad ta siena būtų išlaikyta ir kad pasaulis ją mums pripažintų", — kaštai jis ragino.

Laukiau kas bus toliau. O neilgai trukus štai kas atsitiko:

Meninės minėjimo dalies pabaigai buvo išrikiuotas lenkų organizacijų mokyklos Stockholm patriotinis vaiku paradas. Dešimtis mergaičių ir berniukų savo apdarais, šokiais ir dainuokomis vaidavo ir simbolino Lenkijos sritį ir miestus. Tam skaičiuje "Vilno" ir Lvovą. Kadangi Vilniui lenkai negalėjo pritaikyti kokio savo, lenkiško apdaro, tai kokios vienuolikos metų mergaitė jį simbolizavusi buvo apdėta paprasta šviesia suknele, su gelsvų gėlių vainiku ant galvos ir... Vilniaus herbu rankose. Ji laikė nemažą spalvotą kartoną, su žinomu šventuoju, brendančiu per vandenį, su berniuku iškeltu ant šventojo peties.

Kai priėjo "vilnietės" eilė, ji besisukdama aplink užtraukė dainelę apie Vilniaus ir jo apylinkių grožį, o refrėno forma kartojo: "Wilno nasze od starych czasow" — "Vilnius mūsų nuo senų laikų"...

Lenkų organizacijų išalkomės mokyklos mergaitė įkalta dainelė nebuvo pademonstruota.

taip sau kur uždarai. Ji buvo pademonstruota viešame ir labai oficialiame lenkų tautiniam minėjime, ekziliu Lenkijos diplomatinių ir karinių atstovų akivaizdoje, — lietuvių akys.

Atsistojau ir išėjau. Bandyta minėjimo rengėjų mane sulaukyti, prašyta likti pietums. Priminta, kad buvau pažadėjęs tirti žodį.

Šis įvykis Stockholme paliečia mus visus. Po 1939 ir 1940 metų, po Hitlerio ir Stalino susitarimo ir bolševikų ir nacinių vokiečių smurto, tarp mūsų ir lenkų lyg buvo pradėjusi megstis kalba, lyg susidarė koks atoslūgis. Bendro likimo dėlei ir bendros su kitomis pavergtomis tautomis laisvės kovos dėlei mes, lietuviai, buvom po truputį pradėję priminti Suvalkų sutarties sulaužymo pamoką, Pilsudskio ir Želigowskio mums duotą kruviną pamoką, pradėjom priminti peviakus, Bocianskį, ir mūsų pačių lengvąpėdiškus paklydimus, pradėjus Jogaila.

Tai kas atsitiko lapkričio 24-tai Stockholm, turėtumėt atsiminti ilgai. Tai gal nedidelis, ne toks kruvinas įvykis, bet jis atnaujina ir pagilina visas senas žaizdas. Jis rodo, kad lenkai vengia pasimokyti iš savų klaidų, kad jie, deja, tie patys, kokie buvo. Tikromis savomis žemėmis jie nenori tenkintis, o ieško kaip ir ieškoję visokių pretekstų, kad tik daugiau prisigriebus. Klautoja faktus, klastoja istoriją. Vilnius, girdi, nuo senų laikų lenkiškas miestas. Jie nei kiek nesiskaito su kitų tautų, su savo artimiausių kaimynų ir bendro likimo draugų šventais ir gyvais tautiniais interesais.

Mes negėdijam lenkų tautai nieko blogo, geidžiam kad ir ji atgaugtų savo laisvę ir visišką nepriklausomybę. Bet lenkai jau anksčiau istorijoje mus pamokė ir šiandien moko, tat turėdami reikalo su jais visados turim būti nepaprastai atsargūs.

Sėdant su lenkais prie bendro stalo, kaip Suvalkuose ar kitur, negalima pastatyti savo ginklo kertėn ar palikti anapus durų.

• Anglijos princesė Margareta ateinančią vasarą vizituos Kanadą.

RUSAI KAUNAN, LIETUVIAI KRASNOJARSKAN (Zinios iš Lietuvos)

Prasidėjus Kauno hidroelektrinės statybai, iš Rusijos į tuos darbus prigužėjo ne tik inžinieriai, šaltkalviai, mūrininkai ir panašiai, bet ir tokių specialistų, kaip šoferiai, šaltkalviai, mūrininkai ir panašūs.

Dabar komjaunimo komitetai verbuoja darbininkus iš Lietuvos į Krasnojarsko hidroelektrinės statybą. Verbavimas prasidėjo kaip tik Kaune, vykstančios hidroelektrinės statybos pašonėje.

Gruodžio pradžioje 13 darbininkų jau išvyko, o komjaunimo komitetas skelbia ir vėl turįs visą pluoštą pareiškimų tuo reikalu. Vyksta irgi šaltkalviai, mūrininkai, bet šiuo atveju norinčių(?) išvykti pavardės minimos tik lietuviškos.

ARCHEOLOGUI P. TARASENKAI 65 METAI
Gruodžio 13 d. Vilniaus studentai istorikai ir kraštotyrininkai buvo susirinkę archeologui P. Tarasenkui 65 metų amžiaus suaktyvius proga pagerbti. P. Tarasenska dabar dirba Kaune, Čiurlionio vardo dailės muziejuje.

TITULUOTI MENININKAI
Gruodžio 14 d. liaudies artistų titulai suteikti operos chormeisteriui Jonui Dautartui, balerinai Genovaitai Sabaliauskaitei ir operos solistui Jonui Stasiūnui. Nusipelnusių artistų titulai teko operos solistams Valentui Adamkevičiui, Elenai Saulevičiūtei ir dirigentui Chaimui Potasinskiui.

Dekoratoriui Juozui Jankui suteiktas liaudies dailininko titulas.

Dramoje nusipelnusio artisto titulas teko Juozui Staniuliniui. Operos solistas Juozas Mažeika, 50 metų amžiaus suaktyvius proga gruodžio 10 d. gavo Paleckio garbės raštą.

PROF. T. IVANAUSKUI 75 METAI
Gruodžio 16 d. Lietuvos uni-

versiteto profesorius zoologui Taduvi Ivanaiuskui suėjo 75 metų amžiaus. Jis tęsdė ir dabar Vilniaus universitete, Kauno Medicinos Institute ir Lietuvos Žemės ūkio Akademijoje Kaune. Yra išleisti jo veikalai "Lietuvos paukštiai", trys tomai, kurių nedidelis egzempliorių kiekis buvo gaunamas ir Amerikoje.

KALENDRIŠKIS DAR NEJEINA Į ATOSTOGAS

Mokyklų atostogos Lietuvoje, panašiai kaip ir kitais metais, šįmet nustatytos nuo gruodžio 30 iki sausio 11 dienų. Kalėdų net ir vardas tebevengiamas viešai minėti.

VILNIUS NEATSILIKS NUO MASKVOS...

Nuo ateinančių metų pradžios Maskvos "Večerniaja Moskva" pavyzdžiu, bus leidžiamas naujas dienraštis "Vakarinės Naujienos", kuris išeidinės apie 5-6 val. vakare. Kiti dienraščiai išsina rityais.

Panaikinama vyresnysis ir moksleiviams leidžiamas iliustruotas žurnalas "Zvaigždutė" (vardas pasisavintas iš mok. S. Tijūnaitio leisto jaunųjų laikraščio). Jo vietoj busias leidžiamas "Moksleivis", knygos formato mėnesinis "visuomeninis, politinis ir literatūrinis" žurnalas moksleiviams (112 puslapių kiekviename numeryje). Be to, literatūros žurnalas "Pergalė" (mėnesinis) numatomas padidinti iki 144 puslapių, mokytojų savaitinis laikraštis (4 psl.) busias leidžiamas dukart per savaitę, o "Tiesa" bei kiti dienraščiai šventadieniais turėsia daugiau kaip po 4 puslapius.

NAUJUOSIUS METUS PASITINKANT

Ir vėl vieneri metai nuėjo į praeitį. Jie, deja, nepateisino daugelio mūsų vilčių. O svarbiausia — vilties susilaukti kiek ryškesnės pažangos pavergtųjų tautų laisvinimo kelyje. Šalia kitų, ir lietuvių tauta vis dar yra beteisė savoje žemėje. Jos vyresnioji karta tebeinaikinama, o jaunimas tebežalojamas.

Laisvasis Vakarų pasaulis laviruoja tarp koegzistencijos ir konflikto. Šis kelias pareikalavo iš jo daug nuolaidų, bet laukty vaisių nedavė. Laikas netalkininkavo laisviesiems, o raudonėji grėsmė dar padidėjo. Yra ženklių, kad Vakarai ryžtasi keisti taktiką ir stiprinti savo pozicijas. Nebūtų betgi realu tikėti, kad naujoji taktika realiuose pavergtųjų troškimo jau artimoje ateityje. Kelias į tikslą gali būti dar ilgas ir labai sunkus.

Tokia padėtis reikalauja didinti mūsų jėgas ir plėsti pastangas. Jų šaltinis — lietuvių. Lietuvių ne iš vardo, bet — veiksmingas jos išpažinimas, lydimas darbo ir aukos. Pastangų stiprinimas reikalauja palenkti asmenines ir grupines ambicijas augštesniajam tikslui. Tautinės minties žmonių tuo keliu jau gerokai nueita. Tautinių jėgų konsolidacija, praktiškai besireiškianti jau eilę metų, laukia tik organizacinio jos apipavidalinimo.

Tautinės minties spauda, pačiam gyvenimui diktuojant, ryžtasi praplėsti barus ir svariai pasireikšti tautinės veiklos arenoje.

Naujieji — 1958 — metai yra neeiliniai. Jais sukanka 40 metų, kai lietuvių tauta nusimetė vergijos jungą, išsikovojo laisvę ir atstatė Lietuvos suverenumą. Atžymėkime juos tinkamai.

Sukaktinius — Lietuvos Nepriklausomybės — metus geriausiai pagerbsime padvigubintu organizaciniu darbu, kruopštesniu savo vaikų auklėjimu tėvų dvasioje, stipresniu tautinės spaudos, literatūros ir kultūros rėmimu, intensyvesne kova dėl Lietuvos laisvės ir stambesne auka šiai veiklai ir kovai rėmti.

Būdami lojalūs ir dėkingi mūsų dabartinės egzistencijos kraštui, likime vieningi, gajūs ir jautrūs tautos idealams. Atiduokime jiems dalį savo poilsio ir dalį savo gerovės. Patys atlikime ir raginkime kitus atlikti pareigą, kurios iš mūsų laukia kančių Lietuva.

Tvirtai tikėkime — Ji atgims ir vėl laisva! Sąjungos nariams, Dirvos skaitytojams ir visiems geros valios lietuviams — sveikatos, sėkmės ir kovingos dvasios 1958 metais!

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdyba
Chicago, 1957 — gruodis.

NATO konferencijoje Paryžiuje taip atrodė 15 valstybių vadovaujantieji asmenys, drauge su NATO generaliniu sekretorium — 16-uoju posėdžiautoju.

Riboti laimėjimai NATO konferencijoje

Prie mėlynai dengto apvalaus stalo praėjus savaitę Paryžiaus Palais de Chaillot buvo susirinkę 14 Vakarų vyriausybės šefai ir 1 užs. reik. ministeris (Portugalijos premj. Salazaras užsienin nevažiuoja) išspręsti "nepasitikėjimo krizę" — būklę, kurią iššaukė naujų rusų raketų grėsmė ir eilė nesklaidumų pačių narių tarpe Alžyro, Kipro ir Vid. Rytų klausimais.

Konferencijos išvakarėse Chruščevas prityrusio kiršintojo žygio įspėjo, kad atominių ir raketinių bazių steigimas Vakarų Europoje reikštų "pavojiną provokaciją", o Bulganas išsistūtinėjo NATO sąjungininkams eilę notų, šalia labai rūpestingai pritaikytų gąsdinimų atskiriems nariams, pasiūlydamas naujas Rytų-Vakarų derybas. Šis sovietų manevras turėjo didelės įtakos konferencijai — pačiai nedarniausiai visoje NATO istorijoje. Anot New York Times, šalia 15 konferuojančių narių visą laiką buvo jaučiamas ir šešioktas: Bulganas.

Todėl konferencijoje pasiektą tik ribotų laimėjimų, atmetant daug veiksmingesnius JAV pasiūlymus, ir kai kurie stebėtojai (Perkelis 8 psl.)

JIE ĮSIJUNGĘ Į 179 EILĘ

Šiandien skelbiame penkioliką naujų šimtininkų, Chicagoje įvykusiam Tautinės Sąjungos skyriaus minėjime-susirinkime, garbingai įsijungusių į 179 eilę. Štai jie iš eilės:

20. Algirdas Bakšys, Chicago\$100.00
21. Jonas Bivainis, Chicago\$100.00
22. Dr. Steponas Blezius, Chicago\$100.00
23. Stasys Mankus, Chicago\$100.00
24. Inž. Vaclovas Mažeika, Chicago\$100.00
25. Kostas Ramonas, Chicago\$100.00
26. Jonas Papienas, Chicago\$100.00
27. Petras Vėbra, Chicago\$100.00
28. Stasys Švedas, Chicago\$100.00
29. Teodoras Blinstrubas, Chicago\$100.00
30. Juozas Leseckas, Chicago\$100.00
31. Leonas Kriaučiūnas, Lemont\$100.00
32. Inž. E. Bartkus, Chicago\$100.00 (antrą kartą po -100.00)
33. Matas Naujokas, Chicago\$100.00

Venezuela padovanojo JAV savo didvyrio Simono Bolivarą statulą. Ji Washington statoma prie Vidaus Reikalų ministerijos. Taip garbingą raitelį su savo žirgu specialiais kranais atveža į paskirties vietą.

• Automatinių pardavimas 1958 m. pramatomas 8.6% mažesnis, negu buvo parduota 1957 m. Praėjusiais metais buvo parduota 5,800,000 įvairių automatinų.

Visiems mūsų skaitytojams, talkininkams, rėmėjams ir bendradarbiams linkime geriausių 1958 metų.

34. Stasys Valčius, Chicago\$100.00

Taigi į 179 eilę jau įsijungė 34 asmenys. Dar reikia 145. Jie mūsų tarpe tikrai yra, tik juos reikia dar paraginti, ir mes tą garbingą skaičių turėsime. Jie įgalins ne tik Dirvą du kartus per savaitę leisti, bet ir dažniau.

Mes laukiame greito atsiliepinimo. Tautinės Sąjungos skyriai iš Brooklyn, Worcesterio, Philadelphijos, Baltimorės, Los Angeles ir kitur, pasekit Bostono ir Chicago pavyzdžiais.

Miela, kad jungdamiesi į tautą taip pat atsiliepat savo auka, paremdami Dirvos dažninimą:

Vladas Mielėlis, Chicago\$10.00

Sofija Adomaitienė, Gary, Ind.\$50.00

Mečislovas Meiliūnas, Toronto, Canada\$20.00

Petras Glemža, Chicago\$25.00

Pranas Michelevičius, Chicago\$10.00

Juozas Leimonas, Chicago\$50.00

Dr. Aldona Nakutienė, Chicago\$50.00

Vincas Duoba, Chicago\$50.00

Dr. Jonas Pavilionis, Chicago\$50.00

Dr. Pranas Suktus, Chicago\$50.00

Jonas Cinkus, Cicero\$50.00

VI. Micevičius, Chicago\$30.00

P. Stakauskas, Chicago\$30.00

Ona Šiliūnienė, Chicago\$25.00

Bronius Šiliūnas, Chicago\$25.00

Viktoras Binkis, Chicago\$25.00

Juozas Dauparas, Chicago\$10.00

Vincas Malinauskas, Chicago\$10.00

Vincas Zemaitis, Chicago\$10.00

Šiandien skelbiame \$2,080.00 Iki praėjusios savaitės buvo gauta \$6,521.95

Iš viso iki šiol gauta \$8,601.95 Dar būtinai reikia sukelti \$11,398.05

Ateinančiam Dirvos numeryje pradėdam spausdinti idomų rašinį "SPrausminiai lėktuvai, vairuojamos raketos ir satelitai. Labai įdomios naujausios žinios iš Lietuvos. Daug kitų gerų rašinių. Prenumeruokit patys ir kitus paraginkit prenumeruoti dukartsavaitinę Dirvą.

DIRVA

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HENderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džios (Nepelno), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HENderson 1-6344. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybės \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Šis Dirvos numeris 1957 metais yra paskutinis. Mes džiaugiamės, kad pažadą skaitytojams pažadėjusiais metais pilnai ištesėjome: Dirva sutelkė būrį naujų bendradarbių, kurie turinį gerokai pagyveno. Laikraštis skaitytojus lankė punktualiai. Mielai, kad ir ryšiai su skaitytojais taip pat buvo aktyvūs ir skaitytojų šeima paauko. Gi svarbiausia, kad mes visi drauge — bendradarbiai, skaitytojai ir leidėjai sudarėme sąlygas, kad Dirva nuo 1958 metų pradžios jau gali išeiti du kartus dažniau.

Dirva nuo 1958 metų pradžios išeis pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Toms dienomis Clevelando ir apylinkių skaitytojai, atsiimančiai laikraštį tiesiai iš redakcijos, jau galės ir gauti. Siunčiant paštą, skaitytojai jį gaus vieną ar dvi dienas vėliau, žiūrint, kokiam nuotoly gyvena. Kiek mes iš praktikos žinome, skaitytojai Dirvą gauna sekančią dieną Detroito, Chicagoje ir panašiuose nuo Clevelando nuotoliuose.

Visus Dirvos bendradarbius mes prašome tas laikraščio išėjimo dienas gerai atsiminti ir laikraščiu skirtą medžiagą kiek anksčiau atsiųsti. Jau anksčiau esame čia rašę, kad paskutinę laikraščio išėjimo dieną susigrūda daug medžiagos ir ją jau negalime sunaudoti, turim nukelti į kitą numerį. Ta pačia proga mes prašome visų mūsų lietuviškųjų kolonijų korespondentų, daugiau mums pranešinėti kasdienio gyvenimo įvykių: pranešti apie gerai besimokančius mūsų vaikus, pasizymėjimus darbe, visuomeniniam gyvenime, biznyje. Tos žinios įdomesnės, negu vieni pranešimai apie rengiamus vakarus ir minėjimus. Atėity, jei korespondentai atsiųs vien tik tokias sausas žinias apie rengiamus vakarus ar minėjimus, jas labai trumpinsim. Gi jei iš tos pačios vietovės atsiųs ir kitokių žinių, jas plačiau skelsime. Taigi, korespondentų rašytojai, įsidėmėkit!

Dirva šiuo metu vykdo \$20,000 vaju. Apie jį jau nemažai esame rašę, bet vis dar yra norinčių tai vienos, tai kitos smulkmenos sužinoti. Atsiranda net balsų, kad tokia didelė suma negi tikrai reikalinga laikraščio dukart savaitiniam leidimui, ar negalima apsieiti ir su mažesne suma.

Laikraštį pradėdant du kartus per savaitę leisti, kaip tik ir sudaro labai gera proga apie tai plačiau pakalbėti.

Dar kartą primename, kad ta suma reikalinga ne laikraščiu išlaikyti, jis savo ištekliais — už prenumeratos ir skelbimų mokėjimus iki šiol išsilaikė, jis numato ir ateity išsilaikyti, taigi pinigai reikalingi kam kitam. Ir tas kas kitas yra naujos spausdinimo mašinos.

Norėdami laikraštį gausiau iliustruoti, norėdami jį dažniau leisti, mes turime turėti visas savo spausdinimo mašinas, ko iki šiol Dirva neturėjo. Taip pat, persivarkant, mes po ilgų ir pagrįdinių svarstymų, esam pri-

ėję išvados pereiti į naują spausdinimo būdą — ofsetą. Taigi mums reikia visų naujų mašinų. Jas supirkti už \$20,000 neįmanoma. Vien tik spausdinimo prešas kaštuoja virš \$21,000. Bet mes turim planą, kad sutelkę \$20,000 tokią spaustuvę jau galėsime įsigyti. Ir svarbiausia, tokia spaustuvė ne tik pajėgs dukart savaitinį laikraštį spausdinti, bet jei reikals bus, spausdinti ir kasdien. Pati Dirvos dabartinė vadovybė labai rimtai mano, kad jei mums pasiseks tai vaju pilnai įvykdyti, dar metams praėjus, mes norime laikraštį leisti kas antra diena. Tada mes jau būtume suorganizavę, jei ir ne dienraštį, tai jau tokį laikraštį, kuris pilnai gali pakeisti dienraštį.

Manome, kad šis paaiškinimas tuos kylančius abejojimus išsklaidys. Manome, kad šiu mūsų planų paskelbimas visus mūsų bičiulius dar kartą paragins į vaju aktyviai įsijungti, patiem pinigine parama prisidėti ir savo pažįstamus paraginti tai padaryti.

Pilnai tikime, kad jūs gerai numanote lietuviško laikraščio sunkumus. Visi jais skundžiasi, gal kiti ir per daug persūdydami. Nėra lengva, bet rūpestingai ir planingai dirbant, galima ir šią naują laimėti.

Daugiausia mes dabar girdime kalbų, kad dauguma lietuvių pasidarė apatiški bet kokiam lietuviškam darbui, ypač spausdinam lietuviškam žodžiui. Jei toki reiškinį ir pastebima, tai su jais reikia mums patiems kovoti, bet ne vien dūsavimus skelbti.

Knygnešij laikai, tiesa, moderniški, kurių jokia policija nepersiekioja, niekad nėra pasibaię. Kodėl sakysim, kiekviena proga, kada tik ji pasitaiko, mes neapsidairom aplinkui, ar negalima tokiems, lietuviško nuovargio apimtiems, lietuvišką laikraštį įpiršti. Juk tikra tiesa, kad yra lietuviškų šeimų, kuriose nėra jokio lietuviško laikraščio. Ir ne šiaip tamsių šeimų, bet ir daktarų titulais pasipuošusių.

Kodėl, sakysim, progai pasitaikius neatlikti garbingos knygnešio pareigos? Kodėl nepasirūpinti, kad visi artimieji skaitytų Dirvą? Ir mes nuosirdžiai prašome tos nuolatinės tautos. Toliau kalba mums visad duos būrį naujų skaitytojų. O augantieji skaitytojai yra tas krautas, kuris natūraliai sudaro sąlygas ne tik laikraščiu išsilaikyti, bet ir jį gerinti.

Mes dar kartą kreipiamės į visus mūsų bičiulius prašydami šio prašymo neužmiršti ir mums atakinti.

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame koptilente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELEDA

Išleina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

KAS ir KUR

• J. Bačiūnas su ponu, dabar keliaujantieji po Australijos lietuvių kolonijas, redakcijai atsiuntė Australijos miesto vaizdų ir pažadą, kad grįžtant atgal į JAV, pradės Dirvai rašyti ilgos kelionės įspūdžius. Iš eilės skaitytojų jau esame gavę pagėdavimų, kad tie kelionių įspūdžiai greičiau pasirodytų. J. Bačiūnai Kalėdas praleis Australijos sostinėje Cauberroje, gi Naujuosius Metus praleis Adelaidėje.

• J. J. Bačiūnai, kaip mums iš Australijos Mūsų Pastogės redaktorius J. Kalakoniš rašo, australiečius lietuvius beveik visus savo draugais padarė. Tai labai geras ambasadoriavimas mezgant visuose kraštuose išlaikyti lietuvių glaudesnius ryšius.

• Irena Galinienė, iš Dorchesterio, mus patikalina, kad šiuo metu Pabaltijo Moterų Draugijos Bostono Lietuvių Moterų Klubui pirmininkauja Jadvyga Gražulienė.

• Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdyba prieš šventes išleido naują biuletenio numerį, kuriame daug pranešimų bendruomenės reikalais. Atspausdinta 650 egz.

• Petras Babickas atsiuntė pamintinį jo išleistą knygą "Picturesque Lithuania", spausdintą afsetine spauda VI. Vijeikio spaustuvėje. Knyga gausiai iliustruota, didelio formato, 104 ps. Kaina \$4.00. P. Babicko dabartinis adresas — 4135 So. Campbell Ave., Chicago 32, Ill.

• Chicago Skautams Remti Draugijos suruosta paskaita "Skautai kovoje už Lietuvos laisvę" praėjo gana sėkmingai. Vakarą atidarė Draugijos pirm. dr. Stp. Biežis pakviestas prele-

gėntą ps. Antanį Banionį ir nušviesdamas ps. Banionio dideles pastangas atstovaujant lietuvių skautus pasaulinėje džiamborėje Anglijoje.

Gausūs ir malonūs įspūdžiai iš tarptautinės džiamborės, lietuvių skautų noras ir energija atstovaujant Lietuvą tarp tūkstančių kitų tautų skautų plačiai sudomino gausią auditoriją. Stipriai buvo pabrėžtas reikalas ir toliau gausiai remti Džiamborės Fondą, kuris įgalina siųsti mūsų atstovus į užsienį.

Pabaigoje buvo rodytos spalvotos filmos iš džiamborės, kurioje visur ryškiai plėvesavo mūsų trispalvė.

• Algirdas Landsbergis, savo kūriniams anksčiau laimėjęs lietuvių ir romanų konkursų pirmąsias premijas, priimtas į tarptautinę rašytojų sąjungą PEN.

• Akad. Skautų Sąjūdžio 4-ji žiemos stovykla bus gruodžio 28 — sausio 1 d. Wallston, Mich. (netoli Cadillac). Stovyklos dalyviai registruojasi per ASS skyrius ar betarpiu pas t. n. Ald. Ščiukaitį, 6565 S. Sacramento Ave., Chicago 29, Ill. Registracijos mokeskis \$3.00.

• Gruodžio mėn. 28 d., šeštadienį, Piličių Klubu salėje — 280 Union Ave., Brooklyne, įvyksta susirinkimas, kuriame pranešimą darys V. Sidzikauskas. Numatyta dar ir kiti pranešimai bei diskusijos, Rengia Bendruomenės New Yorko apylinkė.

TORONTO

VASARIO 16-SIOS REIKALAI TORONTE

Seni ir tai atrodo jau chroniški reikalai. O vis tik prisiminti ir pašnekti prėtų. Nes kaip buvo iki šiol mes nenorėtume, kad taip pasiliktų visados.

Štai artėja mūsų Nepriklausomybės 40 metų sukakties šventė. Visų, herods, būtų noras šią taip didią šventę atšvęsti kuo iškilmingiausiu. Gal būt labiausia šis klausimas domina torontiečius lietuvius. Jau, kaip teko patirti iš spaudos, iš kalno įvairiose sueigose ir posėdžiuose tai buvo aptariama. Nors ir daug kalbama, bet apie ką iš tikrųjų reikėtų pašnekti — vengiama. Kitaip sakant, vengiama pašalinti kliūtis, ties kuriomis suklumpa visi geriausi norai ir visos kalbos nueina niekais.

Čia būtų prisimintinas š. m. lapkričio 9 d. Lietuvių Bendruomenės Toronto apylinkės posėdis, kuriame, atrodo, veltui buvo ieškota bendrų kelių. Buvo jaučiama, kad tas klausimas ne visiškai malonus ir su jo tiesioginiu sprendimu ieškota būtų neusitikt. Tam rasta išeitis. Pasilyta šį reikalą palikti naujai apylinkės valdybai, kuri netrukus būsianti renkama. Atseit, apylinkės Taryba pabūgo imtis atsakomybės už suradimą kelio vedančio mus į vienybę. Dažnai tai būna, kad per gilus atsakomybės jausmą supratimas kuriai nors srovai, susilaukia liūdnu pasėkų.

Kur slėpi šios išeities surastojai teze visiem yra aišku. O dar labiau, išryškėjo po pirmojo apylinkės Tarybos Rinkimų Komisijos posėdžio, kuriame buvo numatyta rinkimu data 1958 m. vasario mėn. 8 d. Tad aišku naujajai Tarybai jau nebebus laiko spresti opius vasario 16-sios minėjimo reikalus.

Verta prisiminti, kad bendruomenė, savo dvasioje nėra jokia politinė organizacija, tarnaujanti vienos kurios arvos interesams. Įsileidus politiką į bendruomeninį gyvenimą, skaudžiai paželdžiama tos pačios lietuvių chartos principai, apie kuriuos buvo užrašinė T. 2. Nr. 46 ve-

damajam. Bendrame darbe srovinės tendencijos gimdo reakciją ir mus nutolina nuo bendruomeninio tikslo — jungti visus lietuvius į vieną šeimą.

R. Viegys

LOS ANGELES

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriui užėjusius čia pastatyti tautinius namus, atsirado ir daugiau susirūpinusių tokių namų lietuviškai visuomenei reikalingumu. Tą klausimą paskutinėme bendruomenės susirinkime iškėlė jos pirmininkas K. Liaudanskas. Diskusijoje visi (ir visokių pažiūrų) kalbėtojai pasisakė už tokių namų įsigijimą.

K. Liaudanskas ta proga "pašleido didelę katę iš maišo" — pareikšdamas, kad be kelių tūkstančių (pažadais) tokiems namams, vienas asmuo jam esąs pažadėjęs tokių namų statybai net dvidešimtis penkis tūkstančius dolerių. Gaila, nebuvo paminėta nė viena pavardė, todėl ir neaišku, kiek tokių pažadai tikri...

Namų reikalu artimoje ateityje numatyta bendruomenės atstovų posėdis su Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba, tikslu išsiaiškinti ar pastangos šiuo reikalu bus varoma dviem kryptimis, ar bus susijungta bendron talkon.

Kariuomenės šventės minėjimo proga ramovėnų valdybos sekretorius inž. V. Petrauskas paskelbė, kad ramovėnai imasi organizuoti meno ansamblį, kurio pirmasis pastatymas busias "Nemunas žydi". Režisierium pakviestas čia neseniai apsigyvenęs Gasparas Velička, chorvedžiu — Narbutas.

Visuomenė žinių sutiko su dideliu pasitenkinimu, nes tokio ansamblio čia jau senai pasigendama.

Bet... pirmieji rezultatai, štai kokie: inž. V. Petrauskas pašalintas iš pašto, jo choro valdybos, kurioje buvo vicepirmininku. Buvo siūloma jam atsišalinti, bet nesutikus — atsisakė patį valdybą, gi per naujus rinkimus Petrauskas į valdybą jau nebuvo išrinktas.

Ateinantiems veiklos metams naują Balfo valdybą sudaro: Pažiūra — pirmininkas, Šakienė — sekr., Medziukas — ižd., F. Kudirka — vicepirm., Al. Dabšys ir Paul. Raulinaitienė — nariai.

Los Angeles lietuvių šeštadieninės mokyklos mokinių tėvų komitetas gruodžio 22 d. parapijos salėje surengė tos mokyklos mokiniams Kalėdų eglutę — Kalėdų pobuvį, kurį globojo senatorius William F. Knowland žmona.

Kelstoka, kad kvietimuose į tą parengimą šeštadieninę mokyklą jau pakrikštyta į "Lietuvių Katalikų sekmadieninę mokyklą" ir patys kvietimai atspausdinti tik anglų kalba.

Einant centro aplinkraščiu — bendruomenės apylinkė sekančias metams, paskutinį birželio mėnesio sekmadienį, čia rengs "Lietuvių dieną", kuriuo vardu bus pavadinta visoje Amerikoje tą dieną bendruomenės daromi parengimai.

Iki šiol Los Angeles miesto Kalifornijos Lietuvių Dienos rengė šv. Kazimiero parapija. Nuo kitų metų, tokiu būdu, čia bus dvi šventės ir beveik tuo pačiu pavadinimu.

Los Angeles miesto meno galerijos parodų patalpose šiuo metu vystoma ir lietuviška tautinė orkestra, kurios parengimas rūpinosi bendruomenės taktininkai.

Nepasiruošę čia įvykdyti tautinių renginių komitetas surengė mokyklą, kurio kabinu buvo senas senas W. F. Knowland. Po mitingo senatoriai pagirti buvo pietūs. Salėje pulkikos nedaug, plėtuose — medai.

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

FRANCES P. BOLTON

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES

J. J. P. CORRIGAN

COMMON PLEAS COURT

JUDGE

GREETINGS and BEST WISHES

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

Michigan 1-9280

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
To Our Friends and Patrons

CANADA DRY

GINGER ALE

EX 1-8800

Mokinys pasakoja apie mokslą Lietuvoje

Pasikalbėjimas su atvykusiu iš Lietuvos mokiniu

Tarp retų atvykėlių iš Lietuvos, daugumoje vyresnio amžiaus žmonės. Retai kada tenka sutikti jaunesnį veidą. Ir pagaliau teko ne tik pasimatyti, bet ir pasikalbėti su jaunuoliu mokiniu, dar taip neseniai sėdėjusiu lietuviškosios mokyklos suolo.

Aukštas, ištįsęs, sąmoningų akių ir tokios pat galvosėnės trečiosios klasės mokinys. Užklaustas tiksliai ir santūriai atsako į klausimus. Nors kalba be pasirošimo, bet aiškiai matyti, kad turi nujaunimą ką sakyti ir kaip pasakyti.

Į pirmąjį klausimą apie mokinius ir mokytojus atsakė:

— Mokiniai pradeda eiti į mokyklą septynerių metų būdami ir turi joje likti, nori ar ne nori, septynerius metus. Pabaigę šią mokyklą, daugelis eina dirbti, kaimuose į kolūkius, mieste į fabriku. Nemaža eina mokyti į technikos arba ūkio mokyklas. Laimingieji mokosi toliau lankydami dar vidurinę mokyklą. Jos užbaigimas yra lygus brandos atestatui.

— Mokytojai daugiausia jaunesnio amžiaus, baigę pedagoginius institutus, mokytojų seminarijas. Ištinėje vienuolikos metų mokykloje yra apie dvidešimt mokytojų. Dėstytojai lietuviai. Labai trūksta muzikos, rusų ir vokiečių kalbų dėstytojų.

— Kaip su mokykliniais pastatais?

Daugelyje vietų mokyklų pastatai yra seni, tačiau yra viena kita gana graži naujai pastatyta mokykla.

— Ar jaunimas mielai eina mokyti?

— Mokyklose mokinių yra daug, labai daug. Bet nuotaikos jų nekokios. Griebtai reikalaujama, kad nuo devynerių metų įrašytų į pionierius. Kadangi nariai nėra savanoriai ir tai yra iš viršaus primesta organizacija, ji darosi labai neįdomi. Paskutiniu laiku kartais mokytojai atsižvelgdavo į tėvų pageidavimus ir neįrašydavo mokinių.

Pionieriais tenka būti iki ke-

turiolikos metų amžiaus. Po to jau rašomasi į komjaunuolius. Čia jau daug rimtesnis klausimas, nes pirmiausia įrašomi komunistų ar komunistuofančių tėvų vaikai. Dešimtosios ir vienuoliktosios klasių mokiniai beveik visi stengiasi įrašyti į komjaunuolius. Tas turi reikšmės tolimesniam mokslui.

— Ar daug sportuojama?

— Mokyklose yra įrengtos krepšinio, tinklinio aikštelės, bėgimo takai. Futbolas retai kur žaidžiamas ir svidiniai retai parduodami.

— Kaip jaunimas lankomasi, kaip su tautiniais šokiais, dainomis?

— Šokiai rengiami mokyklose gana retai. Mokiniai pasisamdė kokį nors kaimo muzikantą ir pasileidžia šokti valsą, polką, fokstrutą. Moderniškai, amerikietiški šokiai, nešokami. Tautiniai šokiai išmokstama tam tikrame mokykloje veikiančiame ratelyje. Dainų išmokstama choruose. Kartais padaromos mokinių išvykos į gretimuosius kaimus. Ten pakokami tautiniai ir tarybiniai šokiai, padainuojamos kelios liaudies ir tarybinės dainelės, atliekamas mažas vaidinimėlis ir grįžtama namo.

— Kaip su knygomis?

— Mokyklose veikia bibliotekos. Autoriai daugiausia komunistiniai ir dažniausiai labai nuo-

bodūs. Lietuvių rašytojų mažai, o įdomesnių verstinių veikalų dar mažiau.

— Kaip su moko programa?

— Moko programą nustato LTSR švietimo Ministerija. Mokytojai programomis labai nepatenkinti, ypač kas liečia lietuvių kalbą. Mat per lietuvių literatūros pamokas įtraukiama daug rusų rašytojų, tarybinių lietuvių rašytojų, o tikrų lietuvių patriotų rašytojų nėra ir labai mažai vakarų kraštų rašytojų. Susidaro vienodumas, nuobodumas. Lietuvos geografija dėstoma ketvirtoje klasėje ir dar pabrėžiama septyntojoje klasėje. Daugiausia mokomasi TSRS, Rytų Europos ir Vakarų Azijos kraštų geografiją. Dėstoma dar ir užsienio šalių geografsija, daugiau kreipiama dėmesio į fizinę ir ekonominę. Lietuvos istorija beveik kaip ir nedėstoma. Bent taip buvo iki mano išvykimo.

— Ar einama į bažnyčią?

— Faktiškai į bažnyčią eiti draudžiama. Nors TSRS Konstitucija sako: — "Visi TSRS piliečiai turi teisę į religiją". Tai melagystė. Kurie netarnauja, kaip kolchozininkai, tai jie gali lankytis bažnyčioje be baimės. Bet įstaigų tarnautojams, mokytojams pavojinga.

Jei kas iš jų nori pasimelsti, tai važiuodamas kartais per svetimas apylinkes, užsina bažnyčion, kad niekas iš partijos, arba dar tiksliau iš skundikų, nepamatytų.

Mokiniai negali nė kojos bažnyčioje įkelti. Jiems Dievas rašomas iš mažosios raidės. Tai esą senovės liekana, prietariai, sugalvoti mitai. Kalbama apie Dievą labai daug, vis blogai, tai

mokiniai patiemis kyla mintys, Amerika, jis apsigyveno pas savo brolių Frederiką. Tas turėjo du vaikus: sūnų ir dukrą. Dėdė Juo kovojama. Yra atsitikimų, kada slapčia būdama į bažnyčią. O kada ruošiamos antireliginės paskaitos ne tik jaunimui, bet ir senimui, tada šalia religijos labai plūstami kunigai ir vietai, kas liečia bažnytnines apeigas.

— Ar tie plūdimai turi pasisekimo?

— Turi ir neturi. Visi klausia dažniausiai nemirklėdami. Vieno tuos pat žodžius pakartoja, o kiti klausia: "Na, jeigu Dievo nėra, tai kam dėl jo tiek daug laiko gaišinti?"

Šiuos žodžius pasakojo ne koks suaugęs vyras, bet trylikos metų berniukas, neseniai atvykęs iš Lietuvos.

Dr. Raguvis

AR ŽINAI?

N. B-Nė

Kuriais metais pirmą kartą apsuode paminėta Kalėdinė eglutė?

Tai įvyko 1605 metais. Eglutė paminėta viename kelionės po Elzasą aprašyme. Ten rašoma, kad eglutė buvo užtikta Strasbūre gyventojų kambariuose. Ji buvo papuošta įvairių spalvų rožėmis, iškirptomis iš popieriaus, obuoliukais ir kitais papuošimais.

Nuo kurio laiko eglutė pasidarė populiari?

Pagal turimas žinias tai įvyko neperseniausiais, tik devyniolikame šimtmety.

Kada pirmą eglutė buvo papuošta Amerikoje?

Amerikoje, JAV, pirmą kartą eglutė buvo papuošta 1847 metais. Tai įvyko Wooster'e, Ohio; ją papuošė August Imgard. Jis buvo iš profesijos siuvėjas ir tais 1847 metais atvyko į Ameriką iš Wetzlar'o, Hessen. Atvykęs į

Dabar pats laikas užsisakyti DIRVĄ!

Tikrai viskas yra gero skonio

Stroh's alaus stiklinė su jūsų mėgiamiausiu maistu yra gero skonio suderinimas ir kitiems sunkus perviršintis. Stroh's alus turi nepaprastai puikų skonį ir atsargų paruošimą. Joks kitas Amerikos alus nėra gaminamas šiuo būdu. Pirkite Stroh's alaus dėžę šiandien.

SKONIS
KITAS ALUS NEPRILYGSTA

Jums patiks DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

Stroh's
šviesesnis!

UGNIM VIRTAS
PRIE 2000 LAIP.

PAKARUOKLIŲ MAIŠTAS

Ištrauka iš netrukus išleidžiamos J. Girdžiaus-Klausio knygos "Raudonieji Viduramžiai"

AUSTA

Bausmę atlikusi, Julija Rajkienė 1953 metais, trys mėnesiai po Stalino mirties, grįžta į liaudies demokratinę "laisvę". Prieš išeinant pro kalėjimo duris, jai įbrukamas ir pasas. Tačiau, pasak paso, ji nebėra Julija Rajk, bet kažkokia "Julija Gyoerki".

Rajko pavardės nebėra pasaulyje. Ypatingu vidaus reikalų ministerio potvarkiu visi Rajko šeimos nariai privalo pakeisti pavardę. Mat, Vengrijoje ir toliau dar tebevaldo Stalino "gauleiteris" Rakoszi; tebevaldo Stalino metodais.

Tik 1955 metais leidžiama Rajkieni grįžti prie savo tikrosios pavardės: aušta Stalino aukų rehabilitacinė diena. Ji paleidžiama net iš policijos priežiūros ir jai grąžinamas sūnus.

Apie tai Rajkienė spaudos korespondentams pasakoja:

"1952 metų rądžioje kažkoks nepažįstamas vyras prisistatė mano sesers bute Budapešte, teiraudamas, ar ji, mano sesuo, sutiktų rūpintis tolesniu Rajko sūnaus likimu. Ji, žinoma, sutiko, ir pasiuntinys dingo.

Kitą dieną kažkas pakambino telefonu ir įsakė mano seseriai būti Vaci gatvės kampe lygiai 18 valandą. Perspėjo nesivėlinėti. Vos tik ji atvyko į nustatytą vietą, prie šalia gatvės privažiavo uždenktas langais limuzinas. Prasivėrė durys, ir kažkas gatvės išėjimė mažą berniuką. Au-

tomobilis tuoj dingo už kampo.

Mažytis berniukas pasiskakė pavardę: Istvan Kovacs. Bet veido bruožai neleidė abejoti, kad tai Rajkiukas. Antri berniuko žodžiai — "noriu valgyti..."

Praejio puspenktų metų, ir 1956 m. spalio 6 d. visas pasaulis pamatė tą septynerių metų berniuką, prisiglaudusį prie motinos ir išsigandusiomis akimis žvelgiantį į cinkinį karstą su 1949 metais pakarto tėvo palaikais. Vadinasi, Laszlo Rajk "jau" reabilituotas. Pakaruoklis, Tito agentas, Geštapo šnipas, valstybės išdavikas jau "prisikėlė". Kaip gaila, kad pats nebegalėjo to sulaukti...

Bet netaip greit prie to priėjo; kovos dar vyko ir dėl pakaruoklio kaulų: 1956 m. liepos mėnesį Rajkieni pranešama, kad jos vyro palaikai galės būti viešai palaidoti. Žinoma, jeigu ji to norės. Rajkienė "panoro".

Bet, štai, bėda — nežinia, kur užkasė lavoną. Rugšėjo 30 dieną pagaliau Rajkienę aplanko komunistas Antal Apro ir praneša, kad saugumo pareigūnai galų gale nustatė, kad Rajko palaikai užkasti kažkur Goedoele priemiestyje, sovietų armijos vyr. būstinės rajone. "Padėties akivaizdoje" Rajkienė prašoma dalyvauti atkasime: gal pavyks kaip nors identifiukuoti Rajko kaulus. Už tai partija atsiųgina: laidotuves galesiančios įvykti už trijų dienų. Vyriausybė pakviesianti net 700-tus svečių. O pati Rajkienė galesianti

pasikviesti 40 draugų ir pažįstamų.

Pirmadienį, spalio 1 dieną, Rajkienės laukia baisus spektaklis. Vyksta "kankinių" lavonų atkasimas. Rajk, Palfy, Szoenyi ir Szalay lavonai buvo sumesti vienon duobėn ir užpilti kulkėmis. Dabar teliko pageltusių kaulų krūva.

Rajkienės pagalba iš dantų šiaip taip nustatoma, kuri Rajko kaukuolė. Bet kaip su kaulais? Ciniški saugumiečiai duobėje ima traukti iš krūvos, kas šonkaulį, kas kitą kaulą; sviedžia juos moteriai po kojų: atsirink, kas tavo vyro...

Rajkienė sugriūva. Pargabenta namo galvoja iš viso atsisakyti nuo laidotuvių, bet draugų-komunistų patariama lieka prie pirmkščio nusistatymo. Ji dabar ima visai rimtai reikalauti, kad jos vyro palaikai būtų palaidoti su visa buvusiam ministeriui priderančia pagarba.

Draugai komunistai, drauge su jos vyru suimti ir gyvi iš kalėjimo išėję, greit paskleidė jos reikalavimą savo draugų tarpe. Rajkienė praneša savo reikalavimą jau minėtam Apro spalio 1-os dienos pavakaryje. Tas žada painformuoti kitą rytą partiją. Tačiau jau spalio 1-os dienos popietį partija gauna apie šimtą telegramų iš "darbininkų delegacijų". Vakare jų jau apie 500. Visi reikalauja iškilmingų laidotuvių Rajkul.

Tik trečiądienį, spalio 3 d., partijos vadovybė sutinką, kad laidotuves būtų viešos, — bet tik mažą grupę žmonių būsianti įleista į kapines. Be to, laidotuves reikėsia iš spalio 13 d. atkelti į spalio 6 d. Mat, lauklama Jugoslavų vizito (tikrumoje norėta tą komediją atlikti koeukubiausiai...).

Rajko simpatikai kompartijoje sužino, kad laidotuves dalyvaus policijos daliniai. Policijos. Dargi parado uniformose. Sužinota, kad minioje bus būriai civiliška apsirėngusių ir ginkluotų saugumiečių, kurie gauna įsakymą tučiuoj šaudyti, jei minioje kiltų neramumų.

Apie visa tai sužinojusi Rajkienė praneša partijai: — jeigu kompartijos vadovybė nenori leisti žmonių į kapus, tai, žinoma, nieko nepadarysi, bet tada ji, Rajkienė, iš viso laidotuves nedalyvausianti.

Pagaliau penktadienį, 15 val., partijos vadovybė vis dėlto nusileido ir davė sutikimą "darbininkų delegacijoms" — po du ar tris asmenis iš kiekvienos įmonės — įleisti į kapines.

Kompartijos vadovybėje tos laidotuves niekam nerūpėjo. Nereikalinga, netgi nemalonio komedija. Rimtai, labai rimtai į laidotuvių reikalą pažvelgė buvę Rajko draugai. Pirmą smalsumo, paskui baisumo jausmų išjudintos prisidėjo ir žmonių minios. Juk Laszlo Rajk per paradoską tapo antistalininės rezistencijos simboliu, pačios partijos suvertų simboliu, vadinasi, — leistinu simboliu. Tai buvo pirmas kartas, kad "neklaidingoji" kompartija prisipažino klydus. Tai pirmą progą visam kraštui demonstruoti opoziciją Stalinui.

Jausdamas plačiųjų masių sujudimą, bet jų jau nebebijodama, Julija Rajkienė rąstu kreipėsi į partijos vadovybę. Pareiškime sakoma, kad ji (pakaruoklio Rajko žmona) reikalauja tik laidotuvių ir daugiau nieko. Jeigu įvyks kokių incidentų, — o tai, jos nuomone, galėtų įvykti tik per provokaci-

ją, — ji, Rajkienė, už tai neatsako.

Kompartijos numatyti laidotuves dalyvauti atrankai pasipriešino įmonių darbininkai. Iš įmonių atvyko ne po du tris, bet šimtais ir tūkstančiais.

"Šios laidotuves ne Rajko, bet drauge ir Rakoszio laidotuves...", — kalbėjosi žmonės. Šių 200,000 tylos demonstraciją ir reikėtų laikyti pirmąją vengrų "spalio revoliucijos" dieną. Ji dar praėjo be incidentų. Tačiau šiomis laidotuėmis ir prisipažinta prie "didžiojo Maskvos melo". Su Rajko palaikais kapų duobėje dingo ir partijos "neklaidingumo dogmos" palaikai.

O tasyk, bylos metu, viskas vyko taip sklandžiai, — perdaug sklandžiai. Dabar, 1956 metais, po 7 metų, tos pačios "neklaidingos Maskvos" vardu skelbiama nauja "neklaidinga tiesa": visa tai tebuve blogos valios stalinistų intrigos. Teisėjų apsirikimas. Imperialistų sabotazas. Ir vėl: traukti atsakomybėn nusikaltėlius, gelbėkit komunizmą nuo išdavikų...

Tai gi. Bet vyriausias atsakovas, 65-ųjų metų "bulviagalvis" Rakoszi, kartu su mongole žmona, liepos mėnesį "dėl amžiaus" pasitraukęs iš partijos vadovybės, atlikęs "kritiką ir savikritiką" bei pasmerkęs "asmens kulto" žalingas pasekmes — tai gi, draugas Rakoszi jau Sovietų Sąjungoje.

Rajko lavonas pašarvotas cinkiniame karste, netoli kapinių, prie Kossutho muziejaus portalo. Vyriausybės vardu ministeris pirmininkas Antal Apro prityrusio raudotojo verkšlenimu pareiškia:

"Mes apgallėstaujama, kad patikėjome tiems piktiems šmeižtams,

Iš šalies žiūrint

Kodėl po Kalėdų seka senos bėdos?

Sakoma: Kalėdos, Kalėdos, o po Kalėdų seka tos pačios bėdos. Pilnai taip nėra, kaip tame priežodyje sakoma. Juk po Kalėdų kartais būna didesnės bėdos, o kartais mažesnės.

Be bėdų nei žmogaus, nei tautos gyvenimas nebūna ir negali būti. Bet kaip paskirų žmonių, tai taip ir tautų gyvenimas galėjo būti geresnis praityje, galėtų būti geresnis dabar, o ateityje galėtų dar labiau pagerėti.

Paskirų žmonių ir tautų gyvenimo pagerinimui receptas arba būdas buvo paskelbtas per pirmąsias Kalėdas. Tas išreikšta angelų giesmėje Garbė Dievui Aukštybėse ir taika geros valios žmonėms.

Vėliau, 30-čiai metų praslinkus, Kristus mokė žodžiu ir savo gyvenimo pavyzdžiu, kaip reikia gyventi, kad bėdos sumažėtų.

Tautos iš Kristaus nepasimokė. Keletą šimtmečių bėgyje Europos tautos buvo apkrėstytos. Jos pasivadino krikščioniškomis. Reikią, žmonių ir tautų bėdos turėjo sumažėti. Ar taip vyko? Ne.

Skaudžiausios žmonių ryškios — nesantaika, ginčai, nesutikimai, karai — krikščioniškas tautas plakė po senovei. Tautose viešpatavo nelygybė, susiskaldymas į luomus.

Per šimtmečius krikščioniškoje tautose viešpatavo baudžia. Apie lygybę, demokratiją, socialią teisingumą pradėta kalbėti ir jį vykdyti tik vėlesniais laikais.

Kodėl per tiek daug šimtmečių nebuvo sukurta krikščioniška taika ir krikščioniškas sugyvenimas krikščioniškų tautų tarpe? Kodėl tose tautose nebuvo sukurta ūkinė santvarka, paremta Kristaus mokslu?

Todėl, kad to niekas tada nei nebūdė daryti. Niekas tada nemokė, kad Kristaus mokslas reikalauja, kad tautos privalo santaukoje gyventi. Niekas nemokė, kad valdovai privalo sugyventi, kad negali vieni su kitais pyktis ir gink, Dieve, nepakelti ginklo prieš vienas kitą.

Kur ieškos teisingumo?

Austrijos vyriausybė paskel-

bė, kad kreipsis į Jungtines Tautas dėl Tirolio austrų, kalbančių vokiškai, Mat Tirolio pietinė dalis, kur gyvena austrai ir kalba vokiškai, po pirmojo pasaulinio karo buvo priskirta prie Italijos. Italai su tais austrais elgiasi taip, kaip lenkai elgėsi su lietuviais ir kitomis tautinėmis mažumomis savo nepriklausomo gyvenimo metais. Italija stengiasi tuos austrus nutautinti, Austrijos vyriausybė užsistojo už savo tautiečius ir reikalauja

KOMUNISTINĖ IMPERIJA GRIŪVA?

JAV vyriausybė stengiasi, kad visuomenė, įbauginta "sputnikų" ir Kruščevio grasinimų, būtų pasirengusi skirti galimai didesnes sumas karo reikmenų gamybai. Galbūt, esamomis sąlygomis tai ir yra tiksliausia.

Tačiau ligšiol dar neišspėjus varžybos tarp atskirų karinių žinybių vis dar bereikalingai tebeaiškvoja dideles pinigų sumas. Tos beprasmiškos varžybos bei ginčai kaip tik ir padėjo sovietams pralenkti amerikiečius, išmetant erdvėn pirmąjį satelitą. Tie patys ginčai atsiliepė nesekme per bandymus Floridoje.

Antroji priežastis, suteikusi pirmąją sovietams, buvo nepakankamas ligšiol mokslininkų įvertinimas, klaidingai suprantant laisvę jaunimo auklėjime ir nesirūpinant mokslininkų prieaugliu. Kol amerikiečiai neįmoka įsikipti jaunimui drausmės ir pagarbos auklėjimo, kol mokslo vyrams nebus suteiktas atitinkamas finansinis atlyginimas bei priklausanti pagarba, tol mokslininkų stigs, ir tai gali turėti lemtingos įtakos visai JAV atečiai.

Jau yra ženklų, kad šiose srityse pradėtos reformos, ir, be abejo, tie trūkumai bus sumažinti ir, laikui bėgant, visai pašalinti.

Bet reformos nėra įvykdomos per trumpą laiką, ir todėl gali atrodyti, jog Amerika galėtų vis labiau atsilikti, o sovietai įgauti vis didesnę pirmumą. Tačiau, remiantis žiniomis, kurios kažkodėl vengiamos paskelbti plačioje spaudoje, sovietinė valdžia

tam kraštui autonomijos. Pastarimajam buvo vedami su Italijos valdžia, bet be gerų pasekų. Austrijos valdžia skelbia, kad kreipsis į Jungtines Tautas teisingumo ieškodama.

Iš šalies žiūrint, negalima atsisėbėti iš tokio reiškinio. Tik žiūrėkim: dviejų katalikiškų tautų vyriausybės negali susitarti. Skriaudžiamoji pusė ruošiasi ieškoti teisingumo įstaigoje, kur dominuoja masonai, mahometonai, pagonai, eretikai, bolševikai ir žydai. Kodėl katalikiškos Austrijos vyriausybės neatsisaukia į katalikišką pasaulį, kad priverstų Italijos vyriausybę laikytis teisingumo?

Toliau jis sako: "Pabėgėlių skaičius iš Rytinės Vokietijos pastaruoju metu padidėjo 50%. 110 mil. pavergtų žmonių tarpe slaužia tokia didelė bėdarbė, jog sovietai nagrinėja projektą siųsti darbininkus į šiaurinę Afriką ir kitas pasaulio dalis. Vagyvės, kyšiai ir kitoki nusikaltimai Sov. Sąjungoje ir jos satelitų kraštuose tiek padidėjo, jog jau nebeįmanoma su jais kovoti. Pvz., praeitais metais įvykdyta per 100,000 tokių nusikaltimų, nužudyta 2500 įvairių valstybinių įmonių direktorių.

Molotovas ir kiti sovietiniai vadai pasiūst Sibiran, kad numalšint miną, kuri gali "sprogti" bet kurią dieną. Čia kalbama apie "sprogimą", kuris gali įvykti ne po 3 ar 10 metų, bet šiuo metu bėgy". (mano pabr.). Šį pranešimą patvirtina ir Sov.

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

CHIN'S RED DRAGON RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

GREETINGS and BEST WISHES

SURPLUS VALUE CENTER

13107 ST. CLAIR AVE.

UL 1-5116

tos įstaigos. Mūsų korespondentai praneša, kad Kruščevs su savo šiais yra atsidūręs prieš didelių sunkumų, ir kyla rimtas klausimas, ar jis ilgai išsilaikys.

Rusijos paskolos lakštai yra nusavinti ir tapę beveikais, sovietų valiuta praeitą mėnesį nukrito 80%. Jų auksas atsargos yra tiek sumažėjusios, jog jie jau nebepajėgia iš karto apmokėti Kanadai už grūdus, o moka dalinai.

Toliau jis sako: "Pabėgėlių skaičius iš Rytinės Vokietijos pastaruoju metu padidėjo 50%. 110 mil. pavergtų žmonių tarpe slaužia tokia didelė bėdarbė, jog sovietai nagrinėja projektą siųsti darbininkus į šiaurinę Afriką ir kitas pasaulio dalis. Vagyvės, kyšiai ir kitoki nusikaltimai Sov. Sąjungoje ir jos satelitų kraštuose tiek padidėjo, jog jau nebeįmanoma su jais kovoti. Pvz., praeitais metais įvykdyta per 100,000 tokių nusikaltimų, nužudyta 2500 įvairių valstybinių įmonių direktorių.

Molotovas ir kiti sovietiniai vadai pasiūst Sibiran, kad numalšint miną, kuri gali "sprogti" bet kurią dieną. Čia kalbama apie "sprogimą", kuris gali įvykti ne po 3 ar 10 metų, bet šiuo metu bėgy". (mano pabr.). Šį pranešimą patvirtina ir Sov.

Šiandien rydų nerimauja. LONDON TABLET rašo, kad trys milijonai rydų sprukę iš Izraelio į palestinę. Jei tik galėtų išvykti į Izraelį arba JAV. Jų nerimas didėja, ir jie jaučia neišvengiamą krizę.

Rimti žinovai ir korespondentai konstatuoja, kad Kruščevs pagyros ir arogantiški grasinimai yra didelis burbulas, slepiant pridengti savo silpnę ir išvengti vidinio sprogo.

Gal dar, nežinant trūkų, pavergtieji sulauks laisvės ir teroro imperijos žlugimo. Toks mano ir geros valios tautiečių linkėjimas su Naujaisiais Metais.

P. J. Ziarys

BALTIMORE

KARIUOMENĖS SVENTĖS MINĖJIMAS

Baltimorėje Lietuvos kariuomenė buvo paminėta lapkričio 30 d. Minėjimas pradėtas malda, kurią sukalbėjo kun. Dranginis. Įžangos žodyje vet. dr. K. Kanauka pažymėjo, kad pasaulis, siekdamas taikos, įsivelia ir į karus. Lietuvių tauta per kovas dėl laisvės ir savarankiškumo išsilaikė pasaulio tautų eilėse. Ji bus tol gyva, kol lietuvis dėl laisvės ir tautos gerovės aukos savo gyvybę.

Po žuvusiųjų pagerbimo gen. št. plk. lt. Prancėnis trumpai prisiminė kariuomenės atkūrimą ir laimėjimus. Jis pabrėžė, kad visa tai pasiekta dideliu karių pasiaukojimu ir visos tautos vieningu troškimu būti laisviems ir nepriklausomiems. Tos vienybės, kuri buvo anais laikais, labai reikalinga ir dabar lietuviams, besidarbuojantiems dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Mening dalį atliko skautų vyčių oktetas iš Brooklyno, vadovaujamas M. Liuberskio, sudarė nuodamas keletą patriotinių ir karinių dainų. Okteto narys L. Ralys padainavo solo "Zaliojo lankelio" ir Gasparo ariją "Kornevilio varpų".

I minėjimą gausiai susirinkusių tarpe buvo Baltimorės pašto viršininkas adv. W. Laukaitis, Dr. A. Želvis, poetas adv. N. Rastenis, ALTO pirm. adv. A. Grajauskas ir kt.

Po programos "Ramonės" nariai su svečiais Klevų kambaryje pasivaišino vakariene ir alu.

HOLIDAY GREETINGS

To All the Lithuanian People
For a Pleasant Holiday

JULIUS J. PETRASH

STATE SENATOR

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

LOUISVILLE TITLE
INSURANCE COMPANY

Standard Building

MAIn 1-2075

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

6000 BESSEMER AVENUE

DI 1-9807

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Many Friends

HILDEBRANDT PROVISION CO.

2619 WALTON

ME 1-9700

Greetings and Best Wishes to Our Friends and Patrons

JAYSON'S STEAK and CHOP HOUSE

2806 Lee Road

FA 1-1203

Greetings and Best Wishes to Our Friends & Patrons

MAYFLOWER CAFE

SERVING THE FINEST FOOD. WINE. LIQUOR. BEER.

4323 Payne Avenue

EN 1-9667

kurie baigėsi Rajko ir jo draugų kankinių mirtimi. Šios iškilmingos laidotuvės yra paskutinis reabilitacijos žingsnis, prie kurio privėdė liaudies valia. Patrauksime teismo atsakomybėn visus tuos, kurie yra kalti dėl jų mirties. Ir niekad jau nebus pasikartos tokie baisūs dalykai".

Julija Rajkienė klausėsi tų žodžių suakmenėjusiu veidu. Linojo, ir ji stipriai glaudė prie savęs nuo šalčio ir baimės drebančių sūnų. Vaidmainingi "aparatai", krodiklio asaromis verdamai, stumdėsi aplink juodus užuojautas reikėdami pasibaurėjimo jausmų kėčiamos minios akivaizdoje.

Pakaruoklis prikeltas. Netrukus pradėjo vaidintis.

PATI BYLA

Ana baisioji praeitis, kuri, anot Antal Apro, niekad jau "nėbegrįs", — tai buvo Stalino patvaldytės era. "Baisūs dalykai", kurie, kaip jis sakė, nebesikartos, tai buvo bylos prieš "titoistus" ir t.t. liaudies demokratijos šalyse. Bylos prieš patį Tito, praktiškai teisiama "in absentia", bylos prieš naują eretiką Lei atskalūną, drįsų pakelti galvą prieš raudonąjį "pontifex maximus" draugą Stalingą. Buvo juk tik vienas būdas santykiuoti su Maskva — besąlyginis nusizeminimas: pulk po Kojom, pats užsidėk Džingis-Chono pėdą sau ant sprando ir šauk, kaip tau miela po ją. Stalinas išnaudojo kiekvieną, kad ir mažiausią nepaklūnumą, kad pakartotų šią sceną.

Taip ir su "titoistine erezija". Stalinas ją pasmerkė tam, kad dar labiau ir dar brutalesnėmis priemonėmis sutvirtintų savo valdžią "išlaisvintoje" Rytų Europoje. Todėl

buvo skerdžiami — Rajkas Vengrijoje, Traičo Kostovas Bulgarijoje, Rudolfas Slanskis Čekoslovakijoje. Kiti, kaip Lenkijos Gomulka, atsidūrė kalėjime. Lojalūs kolaborantai, kaip pvz. čekų Jan Masarykas, buvo nugalyti kitais būdais. Snigo ir lijo apkaltinimais titoistine erezija prieš asmenis, kurie dešimtmečiais vadovavo savo kraštų kompartijoms.

Tuo norėta atbaidyti kitus komunistus nuo pagundos daryti skirtumą tarp Rusijos interesų ir savojo krašto reikalų. Kas tik apie tokius dalykus svajojo — tapo "išdaviku, kapitalizmo agentu, šnipu, riezniku ir vagimi". Rajko byla buvo modelis kitoms:

"Gerbiamas Liaudies Teisme. Ši byla yra nepaprastai svarbi. Nėpėdėdamas galiu pasakyti: šios bylos svarba yra tarptautinė. Kaltinamųjų suole čia sėdi ne tik Rajkas ir jo sėbrai; jame sėdi ir jų darbdaviai užsienio kapitalistai, Belgrade ir Vašingtone..." — bylos kaltintojas, Liaudies Proku oras Dr. Alapy, čia padarė reikšmingą petrauką. Dėjosi nei nematęs kaltinamųjų, susodintų vienoje eilėje, su policininku prie kiekvieno, šalto marmuro sėlėje. Dr. Alapy dėjosi nematęs nei trijų šimtų "žiūrovų", atrinktų ir šimtą kartą "perkoštų darbo žmonių" iš įvairių įmonių. Ne, ne tie jam svarbūs. Jis visą laiką težiūrėjo į žurnalistus, sėdinčius raudonais lypais atvertame kampe ir jau šėštą dieną stebindus ir aprašančius bylos eigą. (Jų tarpe didelis būrys vakariečių spaudos atstovų, kurių medžiaga čia ir pasinaudota).

Prokuroro žvilgnis krypta į teismą: pirminkas Peter Janko, nariai — žurnalistas Sander Barcs, ūkininkas Jozsef Cseh, fabriko darbininkė Gyula Kouta, odo fab-

riko darbininkas Lajos Simon. Toliau Dr. Alapy kalba jau pakeltu balsu:

"Kas būdinga šioje byloje, draugai teisėjai? Pirmiausia tai, kad kaltinamųjų suole sėdi Vengrijos liaudies respublikos mirtini priešai. Nuo kitų mūsų priešų, stovėjusių mūsų demokratinių teismų akivaizdoje, šie priešai skiriasi tuo, kad jie nebuvo atviri priešai, — o slapukai, kurie savo puolimus vykdė, įsiklėję į mūsų partijos ir vyriausybės vadovaujančias vietas. Prieš mus sėdi besiragandčios, klaidingos gyvatės. Tai priešai pavojingiesni, daugiau keršto užsipelnę už visus kitus".

Ir vėl prokuroro galva krypta žurnalistų link:

"Tiesa, visi ligšiol demaskuoti liaudies priešai buvo užsienio kapitalizmo samdiniai. Toki yra ir dabar čia kaltinamieji. Tačiau ypatingas šios bylos pobūdis yra tas, kad čia teisiamas vyriausias imperialistų agentas ir ryšininkas: jugoslavų kilia, Tito ir jo gauja, kurie Jugoslavijoje pasiglemžė valdžią ir laiko Jugoslavijos tautas pavergtas".

Yla išlindo iš maišo. Vadinasi, čia teisiamas visai ne Rajkas, o patsai Tito su "gauja".

"Kartoju, augstasis teisme, kad šiuose poėdžiuose padaryti pareikšimai pilnai patvirtina kaltinamąjį aktą. Kasgi įrodyta? Laszlo Rajk yra policijos šnipas jau nuo 1931-ųjų metų. Įrodyta, kad jis per išties dešimtmetį išdavinėjo Horthy režimo policijai visą darbininkų pagrindį. Įrodyta, kad jis Ispanijoje darbuotė kaip provokatorius. Įrodyta, kad jis perėjo prancūzų kariuomenės žvalgybos "Deuxieme Bureau" (antrojo skyriaus) tarnybom. Įrodyta, kad jis palaikė ryšį su pačiu Gestapu ir su Gestapo įpėdiniais — amerikiečių žvalgyba".

Įrodyta, kad jis kaip augstas

partijos pareigūnas, vidaus ir užsienio reikalų ministeris, buvo klaidingas šnipas, avelimų jėgų įrankis, sąmokslininkas, suklastas banditas, įsitikinęs fašistas, jugoslavų agentas.

Tačiau ši byla demaskavo ir dabartinę Jugoslavijos vyriausybę, amerikiečių imperialistų talkininkę, kaip paprasčiausią špiuno agentūrą. Bylos eiga parodė, kad kaltinamųjų ryšiai su titoistais ir imperialistais joku būdu neprasidėjo po žinomo Kominformo nutarimo. Tie ryšiai yra senesniės datos.

"Prieš pasitaisius šunis yra tik vienas vaistas — užmušti..."

O taip, prokuratūros romanas buvo tikras šedevras. Kaip pulkiai viškas soderinta, kokia ištisa įrodymų grandinė! Komunistinė logika tokia logiška, kad net kvapą užima. Visad reikalingasis kapitalistų agentas atsiranda reikiamu laiku ir reikiamoje vietoje. Bet, tai dar tik vieni juokai ir nemokių diletantų darbas, kai vėliau palyginsime su Kostovu byla Bulgarijoje.

Rajkas ir jo draugai prisipažista be sąlygų, stačiai entuziastingai. Kiekvienas — pats sau didžiausias kaltintojas. Kai prokuroras ką nors užmiršta, jie patys nepradėti jį primena, kad tik, gink, Dieve, nebūtų kas pamiršta.

Įdomūs kaltinamieji: vienas — užsienio reikalų ministeris, kitas — armijos maršalas, trečias — CK narys, ketvirtas — diplomatas, penktas — policijos pulkininkas, ir šeštasis — vengrų radijofono vicedirektorius.

Visi jie be išimties didžiai "išslužnyje" (nusipelnę) Maskvos Ilokajai, apdovanoti aukščiausiais sovietų ordiniais. Nuolankiai ir džiaugiamingai jie skuba pripažinti buvę kapitalizmo policijos, net paties Gestapo agentais. Jie kaltina save, kad stebė — ji-

goslavų tarnyboje — prijungti Vengriją prie Jugoslavijos. Mušasi į krūtinę dėl savo "piktų slėkimų" ir noro nužudyti "partijai ir draugui Stalinui" ištikimus vengrų komunistų vadovus — Rakoszi, Farkas, Geroe. "Bažinasi" sabotavę krašto ūkį ir nuolat išdavinėję amerikiečių žvalgybai svarbias valstybines paslaptis.

Štai, 40-ties metų amžiaus, juodplaukis Laszlo Rajk. Jo veide įrašyti revoliucionieriaus ir fanatiko bruožai. Pusę savo gyvenimo ištikimai tarnavo kompartijai visą savo inteligenciją, dinamiką ir fanatizmą.

1909 metais Vakarinėje Vengrijoje gimęs batsiuvio sūnus, jau studentaudamas įstoja į komunistinį sąjūdį. 1932 metais pirmą kartą suimamas. Iš kalėjimo paleistas, vėl ima organizuoti komjaunimo kuopelas. Vėl suimamas ir vėl paleidžiamas. Kartu su žmona darbuojasi toliau, vis už draugų Stalingą Pragoje ir Bratislavoje. 1936 metais su žmona tęsia veiklą Prancūzijoje. Vyksta į Ispaniją, kur skiriamas tarptautinės brigados partinių sekretorių ir politikomisaru. Priklauso "Rakoszi" vardo batalionui (pats Rakoszi tada sėdėjo Vengrijoje kalėjime). Prieš piliatino karo pabaigą, mūšyje ties Ebro upe, sužeidžiamas, vėliau internuojamas Prancūzijoje. Versta atostydoje, iš kur patėpa ir slapta grįžta Vengrijon. Čia jis tampa vengrų kompartijos generaliniu sekretoriumi ir kovoja prieš tometinę Horthy vyriausybę. 1944 metais drauge su žmona vėl suimamas ir patenka į Dachau (Vokietijoje) koncentracijos stovyklą.

(Bus daugiau)

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba paskutiniojo karo metu

SOVIETŲ RUSIJOJ

Atpažino L. S.

Nesitikėta, kad teks su rusais kariauti

Žinių rinkimas Sovietų Rusijoje sunkiai vystėsi, nes neturėta bendros sienos. Be to, visi ūkiniai ir prekybiniai santykiai buvo sovietų valdžios įstaigų rankose, — taigi, privačios kelinės buvo labai retos: pasiųsti keliaujančius prekybos agentus neįmanoma. 1921-27 metais, kai rusai dar duodavo konsesijas ir kviesdavo vokiečių specialistus pramonei bei žemės ūkiui atstatyti, dar kai kurios Rusijos dalys buvo pasiekiamos. Tačiau įpareigotosi žmonės, nesikaitant labai retų išimčių, griežtai atsisakė bendradarbiauti žinių rinkime.

Antra vertus, tuo metu vokiečių kariuomenės vadovybė neturėjo jokio didelio intereso sužinoti apie rusų armiją. Ją daugiau žinomavo Lenkija, nes nesilaikyti su galimybėmis, kad Sovietai galėtų būti prieštari. Santykiams draugiškai pasikeičiant įvairiomis žiniomis.

Sunkieji ginklai, kurių gamyba vokiečiams Versalio sutartis draudė, buvo gaminami Rusijoje. Prie tų ginklų patobulinimo nemažai prisidėjo vokiečių specialistai, turėjusieji toje srityje daug patirtimo iš pirmojo pasaulinio karo ir dabar padėdami Rusijai ginkluoti. Todėl apie rusų modernius sunkiuosius ginklus, taip pat aviaciją bei kariuomenės pajėgumą, vokiečių karinė žvalgyba buvo orientuota. Kruopščiai dirbant, iš daugelio mažų pranešimų pavyko daug ką sužinoti ir apie sovietų karo laivyną bei jo bazes.

Koks sunkus žinių rinkimas buvo Rusijoje, parodė lenkų slaptosios žvalgybos dokumentai, kurie nesunaikinti pateko į vokiečių rankas. Nors lenkai turėjo su sovietais ilgą draugą sieną, bet surinkti vertingų informacijų ne ką daugiau, kaip vokiečiai.

Lenkiją nugalėjus tuoj susirūpinta

Vos tik pasibaigus karui su lenkais, vokiečių ir rusų armijos susitikus, tuoj imta susiprintai rinkti žinias apie sovietų kariuomenę. Buvo panaudoti saviškai, o taip pat ir buvę lenkų agentai. Kai 1941 metais, birželio mėn. prasidėjo karas su Rusija, jau turėta aiškus vaizdas apie Lenkijoje esančius sovietų dalinius, jų paskirstymą, apginklavimą, aerodromus ir t.t.

Pažymėtina, kad rusai kaip įmanydami stengėsi apelsaugoti nuo "smalsuolių". Visur, kur tik siena neėjo vandeniui, jie statė stiprias kliūtis. Pirmiausia spygliuotų vielų užvarą. Už jos 10-15 metrų juosta, suartą ir suakėtą, kad kiekviena pėda būtų matytis. Visur sėdėjo rusų saugybiniai, dažnai su šunimis. Vėlyvą užvarą aprūpinta aliarmo įtaisais, nors dažnai ir primityviai įrengtais.

Toliau sekė platokas pilnai evakuotas ruožas ir iki 30 kilometrų į rytus — draudžiamoji zona, kurioje be specialaus leidimo niekas neturėjo teisės pasirodyti.

Agentų parinkimas ir aprūpinimas sudarė daug rūpesčių ir kruopštaus darbo. Tegalėta panaudoti tik gerai kalbą mokančius, savo išvaizda į akis neįsiskaitančius asmenis. Juos reikėjo aprūpinti atitinkamais rūbais, bet ne vien tik viršutiniiais. Baltiniai, batai, degtuvai, tabakas ir cigaretės — nemažai svarbūs dalykai. Vien svetimos kilmės sava galėjo sudaryti pavojų.

Sunkiausia buvo parūpinti būtinus dokumentus. Čia ne užteko asmens liudijimo-paso, bet reikėjo ir pažymėjimų, įrodančių, kad liečiamasis turi teisę atitinkamoje srityje keliauti ir į atitinkamą vietovę vykti.

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba prieš pat karo pradžią nustatė, jog buvusioje Lenkijoje stovi net 77 rusų pėstininkų divizijos. Generalinis štabas abejojo tų žinių tikrumu ir laikė jas perdėtomis, tačiau vykstant karo veiksmams jos pilnai pasitvirtino.

Į darbą įtraukiami rusai emigrantai

Be tiesioginio žinpinimo Sovietų Rusijoje turėtas dar ir kitas žinių šaltinis. Tai rusų emigrantai — karininkai bei civiliai, kurie po revoliucijos pabėgo į vakarus. Daugumas susitelkę Paryžiuje, bet nemaža jų buvo ir Berlyne (1918-1933 m.).

Prisitaikyti prie naujo gyvenimo Vokietijoje jiems sunkiai sekėsi, nes dauguma tik tą temokėjo, ką karo akademijose buvo išmokę. Vis dėl to, kai kurie dar palaikė ryšius su Rusijoje likusiais ir iš to retkarčiais gaudavo naudingų informacijų. Pažymėtina, kad dalis jų buvo suklustotos, skirtos vokiečių karinės slaptosios žvalgybos klaidinimui.

Bendradarbiavimas su ukrainiečiais

Emigrantų tarpe buvo keletas rimtų asmenų, su kuriais bendradarbiauta jau pirmojo pasaulinio karo metu. Prasidėjus rusų revoliucijai vokiečiai rėmė nepriklausomos Ukrainos kūrimą su vyriausybės šefu Hetmanu Skoropatzky. Jis siekė autonomines Ukrainos karinės Rusijos rėmuose. Tačiau jau dvidešimt metų pradžioje pasiekė, kad tas projektas yra visiškai neįmanomas. Todėl, kai 1937 metais vokiečių karinei žvalgybai iškilo klausimas su kuriais ukrainiečių organizacijomis bendradarbiauti, nuo Skoropatzky ir jo pasekėjų atsisakė.

Pasirinkta OUN — ukrainiečių nacionalistų organizacija, kuriai vadovavo Konowalec. Pastarajam daug asmeniškų simpatijų rodė ir Canaris. Nors savo kilmė bei nusistatymu Canaris buvo konservatorius-monarchistas, bet jis mieliau pasirinko revoliucionierių Konowalec, ne aristokratę Skoropatzky. Tačiau bendradarbiavimas su Konowalec nebuvo ilgas, — jis Olandijoje NKWD agentų buvo nužudytas. Jo kapo priežiūra rūpinosi Canaris.

Organizacijos vadovavimą perėmė Melnyk, buvęs savo laiku vyriausias administratorius ir turto valdytojas pas Lembergo graikų-katalikų metropolitą, grafą Szeptyckį, buvusį karininką. Szeptyckį, garbingas senelis, turėjo Galicijos ukrainiečiams nevainikuoto karaliaus reikšmę.

Pasibaigus karui su Lenkija, karinės slaptosios žvalgybos Krokuvoje skyrėsi užmezgę ryšius su Stephan Bandera, radikaliu ukrainiečių nacionalistų-revoliucionieriumi, kuris Galicijos jaunuomenėje turėjo nemažą pasekėjų. Deja, tarp Melnyk ir Bandera vyravo didelis nuomonų skirtumas: Melnyk griežtai atmetė Banderos revoliucinį radikalizmą. Vienybės trūkumas pačių ukrainiečių elėse apunkino ir vokiečių su jais bendradarbiavimą. Padėtis dar pablogėjo pradėjus kurti Wlassowo armiją, kuri daugiau įdomavosi Didžiosios Rusijos idėja.

Paryžiaus, mažo specialistams stebinti demonstruojamos naujos moterų balinės suknelės.

OUN finansiniai rėmė | USA emigravusieji ukrainiečiai, tenai susibūrę | įvairias draugijas.

1936 metais vokiečių karinė slaptoji žvalgyba prie Chiemsee ežero, į akis neįsiskaitančių vietovėse, pradėjo karininkų apmokytį jaunus ukrainiečius. Daugiausia dėmesio kreipė į puskarininkų paruošimą pusiau partizaniniam karui. Paskiros grupės apmokytos jau minėtoje laboratorijoje Berlyne-Tegel ir Quenz dvare prie Brandenburgo. Čia ruošti specialistai sprogdinimams ir sabotažo aktams.

Karpatų Ukrainos ir Galicijos klausimai suardo santykius

Šiuo planu, kuris lietė ne vien ukrainiečius, bet ir kitas rytų mažumas, ypač turkų kilmės, smarkiai įdomavosi japonai. Mat, skaitingas emigrantų būrys buvo Mandžurijoje ir iš ten leikėjo ryšių su japonais. (Sovietų Rusijoje yra apie 45 turkiškai kalbančios tautos bei gentys. Tai faktiškai mongolų kilmės žmonės, gyvenantieji Turkestane, tarp Uralo ir Volgos, paskirose Kaukazo dalyse, Sibire ir iki 1946 m. Krime. Maždaug 20,000,000, beveik visi mahometonai. L. S.).

Vokiečių-ukrainiečių bendradarbiavime susidarė draugiški santykiai turėjo išlaikyti sunkų bandymą 1939 metais besprendžiant karpatų ukrainiečių klausimą. Jau daug nepasitenkinimo sukėlė 1938 metų, lapkričio mėn. 2-os dienos Vienos nutarimas, kuris sprendė ukrainiečių ir lenkų reikalavimus. 1939 metais Hitleris nutarė Karpatų Ukrainą perleisti Vengrijai. Tas žingsnis OUN sluogsnuose iššaukė didelį nusivylimą. Karpatų ukrainiečiai pasipriešino ginklų prieš įžygiuojančius vengrus ir turėjo nemažą kruvinių nuostolių. Taip pat daug jų buvo suimta. Canariui pavyko atsiekti, kad pastarieji būtų perduoti vokiečiams. Čia jais rūpinoi karinė slaptoji žvalgyba.

Vokiečių generalinis štabas turėjo intereso atitinkamai paveikti ukrainiečius, tarnaujančius lenkų armijoje. Tikėtasi, kad jie perbėgtų vokiečių pusėn, jei čia būtų atskiras ukrainiečių korpas. Todėl karinės slaptosios žvalgybos apmokytos jų grupės buvo numatytos panaudoti rytinėje Slovakijoje. Karui prasidėjus jos privalėjo įsiveržti Galicijon ir pasiskleisd lenkų užfrontėje organizuoti savo tautiečių tarpe partizaninį veikimą prieš lenkų armiją. Iš to tikėtasi turėti daugiau propagandinės-politinės naudos, nei kariniu atžvilgiu kokių svarbių pasiekimų.

Tačiau prieš pat karo pradžią pasirodė, jog visi tie pasiruošimai buvę veltui. Hitleris ir Ribbentropas nusprendė rytinę Galiciją atiduoti rusams. Karinei slaptajai žvalgybai neliko nieko kito, kaip atitraukti nusivylusius ukrainiečius iš srities į rytus nuo San upės.

(Bus daugiau)

Lietuviai Clevelando televizijoje

Didelius kryžiaus kelius turėjo pereiti ir kiltis nugalėti Clevelando vokiečių laikraščio redaktorius-leidėjas Stefan Deubel, kol pagaliau lapkričio 15 d. iš WEWS stoties pavyko transliuoti pirmąją televizijos valandą, pavadintą "Old Country Show".

Jau patį pirmąją transliaciją, kurios nekantriai laukė visi, kurie jautėme tikrąją šios programos paskirtį, praėjo gražiai pasisekusi. Tą patį tvirtino daugiau negu šimtas laišku, telegramų bei telefoninių atsiliepimų, pasiekusių tiek televizijos stoties vadovybę, tiek šios programos organizatorius.

Be abejo, ir irklus kritikas, ir ypač toks, kuriam nelabai artėti širdies bet koks europinių tautybių savarankiškas pasirodymas, visuomet ras priekabių, tuo labiau tautinėje televizijos programoje, tačiau nuosūdus žiūrovą negalės nepastebėti pažangos ir palaipsniui vis daugiau besireiškiančio televizijos plonybių patyrimo, kuris jau šiandien jaučiamas dviejų mėnesių amžiaus savaitinėse "Old Country Show" televizijos valandose.

Clevelando vokiečių organizuojama televizijos programa buvo nebe pirmą tos rūšies televizijos programą JAV ribose. Iki šiolie jau keleri metai tai po valandą, tai po pusvalandį kas savaitę turi vokiečiai New York, St. Louis ir Los Angeles. Atseit, clevelandiškiai būtų pagal eilę ketvirtieji. Tačiau clevelandinė televizijos valanda turėjo skirtis ir praktiškai labai skyrėsi nuo anų savo programos pobūdžiu, kuris ją iškelia iš vienos kurios paskiros tautybės (šiuo atveju vokiečių) rėmų.

Užsimota ir palapnėnui siekiama šią programą skirti apskritai europinės kultūros reprezentacijai. Ir štai dėl to ji tampa reikminga ir mums. Tokio platesnio užnugario ir tvirtesnio pagrindo besiekdamas šios programos organizatorius visai vykusiai pasirinko ir patį pavadinimą — Old Country Show.

Visai natūralu, kad iki šiolie šią programą daugiausia atliko vokiečių meninės pajėgos. Tačiau čia pat tenka maloniai pastebėti, kad nuo pat pirmosios transliacijos užsimezgė labai gaudaus bendradarbiavimas su lietuviais. Taip pvz. pačioje pirmojoje transliacijoje lapkričio 15 d., t. y. programos atidaryme,

be vokiečių, dalyvavo viena vietinė tautybė — lietuviai. Čia labai gražiai pasirodė "Grandi-nelės" grupė, vad. L. Sag'o, pabėgusi įprastu grakštumu ora-mūsų tautinių šokių. Nenuostabu, kad šis mūsų šokėjų pasirodymas buvo labai šiltai klausytojų įvertintas.

Lietuvių ryšiai su šia televizijos programa darosi tampa, ypač po to, kai programos vedėjas pakviestas sutiko lietuviškosios reprezentacijos reikalui bendradarbiauti muz. Alf. Mikulskis. Gruodžio 5 d. didžiąją Old Country Show programos dalį labai sėkmingai atliko jau Čiurlionio ansamblis.

Šis Čiurlioniečių pasirodymas televizijoje susilaukė nepaprastai gražaus svetimųjų įvertinimo. Ir tikrai malonu girdėti tautai iš svetimųjų, kada mūsiškiai patys dažnai arba nebemoka arba kartais ir nebeori taip džiaugtis ir didžiulis Čiurlioniečių ir ypač jų vadovų įdėto darbo vaisiais. Gal tas svetimųjų susizavėjimas bus naudingas ir mums patiems, gal jis primins mums, kad mūsiškiai vykusiai moka žarstyti meninius deiminius, kuriuos mes dažnai permažai vertiname.

Ilgametis Clevelando vokiečių choro Schwaebischer Saengerbund prezidentas Henry Gottwig, tuojau po Čiurlioniečių pasirodymo televizijoje, pareiškė programos vedėjui: "Tai buvo nepaprastai šaunus lietuvių pasirodymas. Jis įtikino, kaip toli dar mums iki lietuvių menininkų pasiekto lygio, kurio mes, nebūdami profesionalai, greičiausiai iš viso niekada nepasieksime". O prof. Menschik, eilę metų vadovaujantis net trims vokiečių chorams Clevelande, taip pat pastebėjo pridėdamas: "Išgyve-

nau retai pasitaikanti meninė pasitenkinimų matymas ir girdėdamas lietuvių menininkų pasirodymą televizijoje."

Labai svarius muzikos kritiko ir kompozitoriaus prof. Walter Dale įvertinimas vokiečių laikraštyje "Waechter und Anzeiger" 8. m. gruodžio 10 d.: "Ypačingai įdomios programos pagrindą sudarė lietuvių Meno Ansamblio, vadovaujamas Alfonso Mikulskio. Iš nepaprastai muzikalios trupės, kuri pasirodė ne tik su savo tautinėmis dainomis, bet ir su tautiniais muzikos instrumentais — kanklėmis, išgirdome muzikinį išpildymą, kuris prilygsta profesionalų menininkų išpildymui. A. Mikulskis mokėjo savo trupę paruošti iki tokio aukščiausio meninio lygio, kuris turėjo patikti kiekvienam klausytojui. Ponia Aldona Stempuzienė pasirodė kaip solistė su gera balsine medžiaga, kurios klausytis labai apsimokėjo šimtam tūkstančių klausytojų".

Šia proga gal reikėtų pastebėti, kad ir WEWS televizijos stoties vadovybė taip pat labai gražiai įvertino mūsiškių pasirodymą televizijoje. Ansamblio pranešėjai Astai Orintaitei buvo pasiūlytas ir darbas televijos stotyje.

Pabaigai maža informacija klausytojui: Old Country Show matoma kiekvieną šeštadienį nuo 10:30 val. iki 11:30 val. (prieš piet) kanalu 5.

Al. Laikinas

DETROIT

SKAUTŲ SUEIGA

1958 m. sausio 5 d. 5 val. p. p. Masonic Temple, 1700 Hubbard Ave., įvyks Gabijos ir Baltijos tautų sueiga. Po sueigos kun. V. Krikščionievičius demonstruos filmą iš Lietuvos gyvenimo.

Visuomenė kviečiama dalyvauti.

• Iranas, dar nespėjęs atsigausti po didelių žemės drebėjimų liepos mėnesį, vėl buvo sukrėstas didelių naujų drebėjimų. Nepilnomis žiniomis, skaitoma 1,500 žuvusių ir apie 100,000 sužeistų, dingusių ir netekusių pastogės.

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rankandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkalavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAIN 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

Mes duodam ir iškeičiam
Eagle Stamps

Mes nupirkome visą garsaus megstukų
gamintojo atsargą

MEGSTUKAI

REGULIARIAI 7.95

IKI 9.85 VERTES

4.99

- 100% Lambswool
- V-neck collar stiliniai
- 100% Wool Bulky Knits
- 100% Wool Crew Neck
- Novelty Slipover stiliniai
- Flat Knits

Didelis išpardavimas! Pirmas mūsų istorijoje, šio dydžio! Vyrų megztiniai, garsaus gamintojo, daug sutaupysit! Pasirinkimas didelis... kainos yra neprilyginamos! Dydžių 36 iki 46; raudenos, pilkos, juodos, charcoal etc. Pirkite tuoj.

VYRŲ BE RANKOVIŲ MEGZTINIAI 3.95 iki 4.95 vertės

100% vilnos be rankovių megztiniai per galvą ar su guzikais stilniaus. Pilkos charcoal, juodos, tan spalvos. Taip pat mažas kiekis dryžuotų su guzikais stilis. Kiekuri importuota vilna yra šioje grupėje. Maži, vidutiniai ir dideli dydžiai.

2.99

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... Šaukit CHERRY 1-3000

The May Co.'s Basement Men's Furnishings Department, Downtown and On The Heights

AR VALIUKAS IR BALTARAGIS BUVO BOLŠEVIKAI?

Rodos, praėjusiais metais gen. št. plk. P. Žilys buvo parašęs į "Naujienas" str. "Ar Valiukas buvo komunistas?" Tuojau "N" pasirodė prof. Kaminsko str., kuriame buvo rašyta, kad jis gerai pažinojęs Valiuką kaip socialdemokratą, ir gen. št. plk. Žilys neįrodė, jog Valiukas buvo komunistas.

Caro laikais ne bajorų-vals-tiečių vaikams sunku buvo pakliūti į aukštesnias mokyklas. Į jas pakliuvusius plati apylinkė žinojo. Tokie gimnazistai vieni kitus irgi gerai pažinojo, nes, aukštesnėse klasėse būdami, jie darydavo slaptus susirinkimus ir ruošdavo vakarelius su lietuviškomis programomis.

Mokydamasis Panevėžio realinėje mokykloje, aš pažinojau Joniškio valsč. Meškauskio km. turtingo ūkininko sūnų Baltaragį.

Pirmojo pasaulinio karo metu, rusų kariuomenei iš Lietuvos traukiantis, tarp kitų lietuvių, pabėgusių Rusijon, pabėgo ir Baltaragis, kuris tęsė mokslo Voronežo gimnazijoje. Po 1917 m. revoliucijos pabėgėliai pradėjo grįžti į namus. Grįžo ir Baltaragis.

Anais laikais, skaitydamas laikraštį "Dabartis", sužinojau, kad Vilniuje susikūrė Lietuvos vyriausybė ir atkuriamą jos kariuomenę. Tą patį rudenį po Biržų apylinkė važinėjo iš Rusijos grįžęs karin. Skirpa, kuris buvo atvykęs pas mano tėvus, man nesant namie, pas Bačkį (dab. Lietuvos atstovą Paryžiuje), agituodamas, kad jaunimas ir kas tik gali neatidėliojant vyktų ir stotų Lietuvos kariuomenės savanoriais.

Girdėjau pasakojant, kad iš Rusijos grįžęs Baltaragis tuojau pradėjo savo kaimo daryti darbininkų susirinkimus, o vėliau Joniškio miesto visokių amatininkų ir Karpiaus dvoro darbininkų susirinkimus. Savo namuose jis buvo retas svečias, tad juo labai nepatenkinti buvo ir jo tėvai.

Nuvykęs į Joniškėlį 1918 m. per Kalėdas aš sutikau Baltaragį, kuris man pasakė: "Gera, kad po tiek metų nesimatymo mes ir vėl susitikom. Pradžios mokykloje aš darau darbininkų ir amatininkų susirinkimą. Gal norėsi dalyvauti ir pasiklausyti?"

Bakalbėdami nuėjome į mokyklą, kurios klasėje radom susirinkusių apie 30 miestiečių, kurių amžius buvo tarp 16-20 m. Susirinkusiems Baltaragis pradėjo kalbėti: "Buvau nuvykęs į Panevėžį, pas "ujezdo načalniką" (apskrities viršininką) Valiuką, kuris man įsakė suorganizuoti visus darbininkus ir amatininkus Joniškio, Pasvalio ir Pušaloto valsčiuose. Panevėžio darbininkai ir amatininkai gerai susiorganizavę, visi dirba išvien ir visą uždarbį dalinasi lygiom. Po susiorganizavimo amatininkams nebus leista dirbti atskirai. Kas jums drausčių priklausyti organizacijai arba skriausčių, tuojau praneškite man, aš surašysiu protokolą, kad apskr. viršininkas juos nubaustų. Kap-sukas, kuris jau ateina iš Rusijos su bolševikų armija sudarys darbininkų - proletariato vyriausybę, visoje Lietuvoje nustatys tvarką ir t.t."

Matydamas, kuo čia kvepia, nieko nelaukdamas, aš pertraukiau Baltaragio kalbą ir pasakiau: "Vilniuje jau yra sudaryta Lietuvos vyriausybė ir organizuojama kariuomenė. Dvieju vyriausybų ir kariuomenių vienoje valstybėje negali būti. Su Vilniaus vyriausybę Kapsukas geruoju nesutaria ir norės ją nuversti, kad pačiam atstotų jos priekakyje. Tada tarp Lietuvos kariuomenės ir rusų-bolševikų įvyks karas, kuris vokiečių nualintą Lietuvą visai sunaikins, ir krašte kils bėdas, ilgos ir ma-

ras, koks ištiko Rusiją, bolševikams su menševikais karaujant. Pralaimėję karą vokiečiai visur traukiasi — pasitrauks ir iš Lietuvos. Mūsų pareiga trukdyti vokiečiams išvežti iš Lietuvos javus ir gyvulius, kad turėtumėm kuo žemę arti ir pavasarį laukus apseiti. Besitraukdami vokiečiai pardavinėja ginklus, o Lietuvos vyriausybė supirkinėja ir apginkluoja kariuomenę. Gal paskutiniuosius vokiečius susiorganizavusi Lietuvos kariuomenė ir nuginkluos. Vieną pistoletą už gabalą lašinių ir žirnių aš pirkau ir po Naujų Metų išvykau į Lietuvos kariuomenę."

Atsisukęs į susirinkusius, aš pamatiau, kad patų atlapuose visi turi prisigėję po raudoną kaspinėlį, ir į jį įsegtas Lietuvos Vytis. Tada aš Baltaragiui pasakiau: "Matai, tie visi vyrai jaučiasi lietuviais ir nešioja Vytį".

Baltaragis nebuvo iškalbus, todėl po mano kalbos ir pastabos sumišo ir pasakė: "Draugai, jei nešiojate raudonus kaspinus, tai Vytio nešioti negalima. Nu-siimkit!" Tada visi pradėjo Baltaragio klausiti, kodėl negalima lietuviško ženklo nešioti ir t.t. Aš, matydamas Baltaragio susirinkusius, išėjau. Tuojau išėjo kiti ir pats Baltaragis, bet jau prie manęs nebeprėjo, ir aš nebenerėjau su juo kalbėti.

Vėliau sužinojau, kad sulmtą Baltaragį sušaudė vokiečiai, kurie buvo atvykę į Joniškėlį, kad padėtų Staponio vadovaujamam Joniškio batalionui atmušti priartėjusius bolševikus.

1919 m. sausio pradžioje (dienaš nebatsimenu), išvykdamas stoti Lietuvos kariuomenėn, Panevėžyje sužinojau, kad vokiečių kariuomenės daliniais ir įstajomis iš Panevėžio išsikrausčius, tuojau pradėjo eiti "administratorių" pareigas Valiuko suorganizuoti ir pareigomis pasiskirstyti "amatininkai ir darbininkai". Nuvykęs prie mokytojų seminarijos rūmų, pamatiau prie durų stovinčius civilius su šautuvais ir raudonais raiščiais ant rankovių. Iš aplinkui stovinčių žmonių sužinojau, kad ten yra įsikūrusi Valiuko įstajga ir karinis komisariatas (komendantūra).

Sėduvos gatvėje pamatiau ant gražaus pabaloto arklio atjo-jantį kariškį, kurį tuojau pažinau — tai buvo Barono rūbų siuvyklos siuvėjas (pavardės nebeatsimenu, rodos, Dapšys), kuris buvo apsirėngęs rusų talkos moto karininkų šviesia milfine ir rusiška kepure.

Mokydamasis Panevėžio realinėje mokykloje, uniforminius

drabužius siuvasi Barono ir Pakarnio siuvyklose, todėl pažinojau ir visus tų siuvyklių siuvėjas. Toliau sutikau siuvyklos savininką Pakarnį, kuris mane sustabdė ir kvietė užėiti į jo namus. Mums einant, Pakarnis pasakė: "Žiūrėk, tą latrą, Barono siuvėją, Valiukas paskyrė komendantu. Jis, tas latras, ir kariuomenėj netarnavęs. Jau mažiau grįžusius iš Rusijos karininkus, kurie yra baigę Panevėžio realinę mokyklą, kaip Geiga ir kiti (karin. Geiga buvo Lietuvos kariuomenės pulkininku artilerijoje, vėliau Panevėžio gimnazijoje dėstė matematiką). Argi Valiukas negalėjo nieko pasirinkti iš pamokytojų ir kariuomenėje tarnavusių, kad pasiimtų tą latrą. Ką jis galvoja, susidėdamas su chuliganais ir vagiškais "amatininkais", kuriuos jo šaukiamuose susirinkimuose tik pirmą kartą pamatiau."

Pakarnis buvo simpatingas ir apsiškaitęs žmogus. Jo nuomone, jei Lietuvoje tvarką pradės daryti visokie vagys ir jiems pabašūs su bolševikų pagalba, tai bus tik tarpusavęs žudynės, turto naikinimas ir bėdas. Pakarnis žadėjo palikti namus ir važiuoti į kaimą, nes jau sklidžio, kad bolševikai artėja prie Panevėžio. Jis skundėsi, kad jam nusibodė tie visi paraginimai su grasinimais eiti į susirinkimus, kuriuose Valiukas "amatininkams" liepė dirbti išvien ir uždarbį dalintis lygiomis. Viena me susirinkime Pakarnis pasakė, kad nevisi amatininkai gerai žino savo amatą, kai kurie ir tingi, o norės gauti gerų ir sąžiningų amatininkų atlyginimą, tad nebus lygybės. Tada kažkoks su medine koja batsiuvys atsakė: "Kas nenorės dirbti, aš tokią kaukštelsiu plaktuku per galvą".

Išėjęs iš Pakarnių, aš nuėjau į Ramygalos gatvę ir ten sutikau kelis pažįstamus, kurie man pasakė, kad karininkas Variakojis su Panevėžio Apsausgos savanorių-kareivių būriu pasitraukė į Ramygalą. Priėję, rodos, Laurinaičio vaistinę, pamatėm daug rogių, kuriuose buvo prisėdę pil-

na rusų-bolševikų kariuomenės, iš kurių nugirdom, kad jie nakčia vyks užimti Ramygalą. Aš savo pažįstamėm pasakiau, kad reikia kaip nors tuojau apie tai pranešti į Ramygalą. Čia pat atsirado ir nuo Survilaiškio kilęs vienas ūkininkas, kuris buvo atvykęs pas savo vaiką, kuris mokėsi Panevėžio gimnazijoje. Atsirado ir gimnazistas Urbšys (užs. reik. ministerio brolis), kuris irgi norėjo vykti į Lietuvos kariuomenę. Nakčia tas ūkininkas mus nuvezė į Urbšio tėvų namus, o ant rytojaus buvome nuvezti į Kėdai-nius, kur jau radome karininkus. Variakojį ir kitus karininkus su nemažu skaičiumi savanorių-karių.

Kada buvo siunčiama parvežti šaudmenų iš Kauno, aš su Urbšiu nuvykome Kaunan ir įstojome į pirmąjį raitelių eskadroną, o vasario mėnesį jau dalyvavome Jezno kautynėse prieš bolševikus, kurie grėbė Kaunui su persikėlusia iš Vilniaus vyriausybę ir visomis įstajomis. Ant- rą kautynių dieną bolševikai bu-vo žiauriai sutriuškinti ir pavojus Kaunui pranyko.

Valiukas ir Baltaragis, matę Rusijoje sužvejusių rusų tarpusavęs skėrdynes, turto naikinimą, kas privėdė prie bado, visvien laukė į Lietuvą ateinančio Kapsuko su rusų-bolševikų armija, nuo kurių rankų ir ginklų dar nebuvo spėjus nužiuoti nekaltų rusų pralietas kraujas. Argi bereikia dar aiškesnio įrodymo, kad tie du paminėtieji asmenys buvo bolševikai? Ar verta juos ginti ir tebelieti asar-as, dėl kurių atsiminant iš bolševikų — kraugerių Panevėžį ir ginant Kėdaičius žuvo, ar tapo invalidais tikrieji Lietuvos sūnūs — Lietuvos kariuomenės kūrėjai-savanoriai?

Puikiai žinodami, kad į sudarytąją Lietuvos vyriausybę įeina ir socialdemokratai, ar Valiukas su Baltaragiui negalėjo susirūsti, gauti instrukcijų iš jos ir dirbti valstybės atkūrimo, bet ne grobio darbu?

Valiukas ir Baltaragis labai daug galėjo prisidėti prie Lietuvos kariuomenės organizavi-

mo ir, reikšdami liūdnus, pasitraukti, kaip tai padarė kiti socialdemokratai.

Jei anais 1919 m. būtų taip galvoję visi socialdemokratai, kaip ir dar dabar atsiranda tebegalvojančių ir net visai "Nau-jienose" viešlindantių naujų, to laikraščio bendradarbių žemai-žiančių 1940-1941 m. kovojusių prieš bolševikų-komunistų oku-paciją Lietuvius, tai Lietuva nebūtų buvusi nepriklausoma ir tuos apie 22 metus.

K. M. Juozas Bartas

Seniausioji Vokietijos pabėgėlė — lietuviė

(Mūsų Vokietijos bendradarbio)

Prieš kelias dienas į pereina-mą stovyklą Friedlande iš Len-kijos užimtos Vokietijos dalies atvyko vokiečių pabėgėlių trans-poras. Jų tarpe 105 metų am-žiaus senutė Ella Rentel.

Visa vokiečių spauda tą įvykį paminėjo, o kai kurie laikraš-čiai net plačiai aprašė.

Idomu, kad nei ši senutė, nei jos 72 metų dukterė vokiškai ne-moka, o tekala tik lietuviškai. Štai trumpa visos tos šeimos istorija.

Iki 1935 metų visi gyveno Ki-dulių kaime, netoli Vokietijos sienos. Tais metais anukė Ma-rija ištekojo už Gailėvičiaus, Klaipėdos krašte. Ji čia liko ir vokiečiams užėmus. Prasidėjus karui vyras išėjo į kariuomenę. Tėvai ir senelė 1941 m. repatri-avo ir buvo apgyvendinti Pome-ranijoje. 1944 m. nuo artėjančio fronto pas juos nuvyko ir anukė Marija su dviem mažais vaikū-čiais. Ilgai ramybės jie neturė-jo. Antrą kartą pabėgti nuo ru-sų jiems nepasisekė. Taip ir pa-tekė visi lenkų malonėn.

Teko sunkiai dirbti. Tik veiki-jau žimtametė senutė buvo nuo darbo atleista. Padėtis dar pa-sunkėjo kai 1952 m. mirė Ma-rijos tėvas — senosios Elenos Rentelienės žentas.

Anukėi Marijai pavyko už-megsti ryšius su savo vyru, kura gyvena Vakarų Vokietijoje. Mo-tery pradžioje rūpinantis iš dabar-tinės Lenkijos išvykti, bet tas užtruko penkeris metus. Tačiau, kaip matome, lietuviškoji stip-rybė visus vargus pakėlė ir jų norai išsipildė.

105 metų amžiaus senutė yra sveika, jaučiasi laiminga, kad jos anukė ir proanukai turės ge-resnį gyvenimą, negu paskuti-niųjų penkiolikos metų laike, ir kad Kalėdas galės visos keturios kartos socialiai bei šilumai praleisti, nors tas įvykis vargingame per-einamos stovyklos barake.

L. S.

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

VARGO SHEET METAL
FABRICATION CO.

EDWARD VLACK President

480 South Green Road

Call IV. 1-6895

Po 6 val.

kainos krinta

ŽEMYN

telefonu šaukiant

užmiestį

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs
galit pigia kaina atsispausdinti pro-
fesines korteles, įvairias blankas, va-
karams biletus, vestuvių pakvieti-
mus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIŪSTI SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR
KITAS SSSR DALIS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

VEIKIA pagal specialų susitarimą su INTURIST, Maskvoje
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., Tel. Ingersol 7-7272, Ingersol 7-6465

Priėmimo Punktas

New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1540
GALITE SIŪSTI TIK NAUJUS DAIKTUS

Galite siųsti medžiagas drabužiams, naujus drabužius, avalynę, odas, siūvamas mašinas, rašomas mašinėles, muzikos instrumentus, maisto produktus, vaistus ir visokius kitus daiktus.

Galite atnešti savo siuntinius į bet kurią mūsų įstaigą, o taip pat galite atsiųsti paštu. Paštu gauti jūsų daiktai persiuntimui į SSSR čia mūsų įstaigose perdirimi, apskaituojamas muitis, persiuntimo išlaidos ir tuoj jums pasiunčiama sąskaita. Gavus jūsų patvirtinimą ir perlaide siuntinys, be jokio atidėliojimo, išsiunčiamas adresatui.

Jūsų patogumui mūsų įstaigose galite siuntinį gauti įvairiausių daiktų pačiomis žemiausiomis kainomis. Taip kad siuntinį galite suda-ryti atsilankę į mūsų įstaigą.

Siuntiniai išsiunčiami per 24 valandas nuo jų gavimo. Jie adresatą pasiekia per 6-7 savaites. Oro paštu siuntiniai nuolat per 7-10 dienų.

Siuntinių pristatymas garantuojamas gavėjo paraiškimu.

Jūs gunate per mūsų įstaigą gavėjo patvirtintą kvitą.

Mūsų įstaigose dirba patyrę darbininkai ir jų yra tiek, kad kiekvie-nas kilijentas patarnaujamas labai skubiai. Atvykę į įstaigą jums ne-reikia laukti. Jūsų reikalai tvarkomi be jokių laukimų.

Jūsų siuntiniai mūsų įstaigose sutvarkomi, supakuojami taip tvar-kingai, kad siuntinys adresatą pasiekia pilnai išsaugojęs.

Mūsų įstaiga per ilgą metų veiklos laiką išlaikė šimtus tūkstančių siuntinių ir visi siuntiniai mūsų įstaigų patarnavimu patenkinti. Todėl jūs su pasitikėjimu galite kreiptis į mūsų įstaigą.

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Ši įstaiga atidaryta kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 6 val., šeštadieniais 9-4.

MANHATENE PRIEMIMO PUNKTAS

78 Second Ave., New York City, N. Y.

MOSU SKYRIAI:
DETROIT, Michigan,
11601 Jos'Campau Ave.,
Tel. TOWnsend 8-0298

HARTFORD, Connecticut,
651 Albany Avenue,
Tel. CHApel 7-1544

LOS ANGELES, California,
121 S. Vermont Ave.,
Tel. DUNKirk 8-6550

PHILADELPHIA 23, Pa.,
833 North 7th Street
Tel. WA 3-1747

CHICAGO, Illinois,
3741 W. 26th Street,
Tel. CR 7-2126

NEWARK, New Jersey,
263 Market Street
Tel. MARket 2-6937

Tolimas pasikalbėjimas yra pigus — ir dar
daugiau nakti ir sekmadieniais. Ar nėra
kas nori jūsų balsą išgirsti šią nakty?

Pavyzdžiui, jūs galite pašaukti New Yorką iš
Clevelando tik už 85¢ (plus tax)

CLEVELAND IR APYLINKĖS

Laikraščiai

J. P. Piliškis
persikėlė į Clevelandą ir pradeda dirbti Dirvoje. Darbo metu pasiekiamas Dirvos adresu, o vakarais — 11406 Gray Ave., tel. GLenville 1-6508.

A. ir St. Santvarai

praėjusį ketvirtadienį iš Bostono atvyko Clevelandą ir čia viešės iki gruodžio 28 d. pas p. Kudo-kus.

Kalėdinė eglutė

Neringos Tunto Skaucių Tėvų Komitetas visiemis Clevelando lietuviams vaikams rengia kalėdinę eglutę, sausio mėn. 5 dieną lietuvių salėje. Pradžią 8 val. p. p. Bilietų kaina \$1.00 vaikams, o suaugusiems įėjimas nemokamas. Bus įdomi programa. Būty džiugu, kad visi mokyklinio ir iki mokyklinio amžiaus vaikai šioje eglutėje dalyvaus. Bilietai gaunami pas turtininką p. Petukausienę ir Tėvų Komiteto narius: p. Mocių, Obelenį ir Jokūbaitienę.

Naujų Metų sutikimų-balių

ruošia Clevelando Lietuvių Klubas lietuvių salėje. Pradžią 8 val. vak.

LB Clevelando Apylinkės

Valdybos ir Kontr. Komisijos rinkimams sudaryta rinkiminė komisija: K. Zukas, J. Urbaišis, P. Zidonis, M. Ratkus, E. Škrebulytė, Vyt. Kamantas ir Z. Peckus. Metinis susirinkimas ir rinkimai įvyksta 1958 m. sausio 26 d. 11 val. 20 min. lietuvių svetainėje.

Parengimų kalendorius

bus vedamas nuo 1958. I. 1, kad išvengus neusipratimų ir sutapimų, ruošiant minėjimus, koncertus, vaidinimus ir kt. parengimus. LB Clevelando apylinkės valdyba prašo visas organizacijas, numatančias ruošti bet kokį parengimą, iš anksto įsiregistruoti LB parengimų kalendoriuje lietuvių svetainėje (bare). Parengimų kalendorių tvarkyti pavesta F. Eldimtui, 1320 Giddings Rd., tel. UT 1-1921.

DEMESIO! Clevelandui ir jo apylinkėms DEMESIO!

NAUJA SIUNTINIŲ PERSIUNTIMO AGENTORA

PERSIUNCIANTI SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR Į KITUS EUROPOS BEI AZIJOS KRASTUS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.
900 LITERARY ROAD, CLEVELAND 13, OHIO
TEL. TOWER 1-1461

Siunčiame: drabužius, avalynę, medžiagas drabužiams, odas, vaistus, gydymo priemones, laikrodžius, maistą ir kita.

Garantuotas greitas išsiuntimas ir pristatymas. Siuntinių persiuntimo išlaidos, įskaitant ir muitą, apmokamos čia pas mus, vietoje.

Pristatymas siuntiniui į paskyrimo vietą trunka nuo 6 iki 8 savaičių. Oro paštas — nuo 3 iki 14 dienų. Kadangi siuntinius mes siunčiame iš Clevelando TIESIOGINIU PAŠTU — betarpiškai siuntinio gavėjui. Siuntiniui pasiekus adresatą, siuntėjas gauna iš gavėjo parašą, kad siuntinys gautas.

Jeigu norite rasti patikimą firmą su teisingu siuntinių persiuntimo įkainojimu, mandagių elgesiu su žmonėmis ir su garbingu jiems patarnavimu, — prašome, malonėkite užsiti pas mus.

Mūsų malonių klientų patogumui savo sandėlyje turime — didelį pasirinkimą vyriškimui ir moteriškimui drabužiams, medžiagų, vietinių ir importuotų odų (juoda, chromo, chamois ir kt.), skara, didelių vilnonių (su kutais) skara, užvalkalų, marškinėms audinio; laikrodžių, stovamų mašinų, skutimosi mašinelių, skustuvių, peiliukų ir kitokių daiktų.

Šia proga mes norime pabrėžti, kad mes turime parduoti ir labai gerų angliškių vilnonių medžiagų — kostiumams ir palatams ir šymalų pigesnius kainomis negu kur kitur.

Agentūra atdara:

Kasdien 9-9 val.; šeštadieniais 9-7 val.;

šeštadieniais užmiesty gyvenantiems 1-5 val.

Skautininkų sueiga

(ska) Gruodžio 14 d. pas Juš-kėnus buvo Clevelando skautininkų ramovės sueiga. Joje ligiolinis ramovės seniūnas vyr. sktn. Pr. Karalius skaitė pranešimą apie praėjusių metų veiklą. Dėl naujų pareigų tiek Pilėnų tunte tiek Liet. Skautų S-goje, vyr. sktn. P. Karalius pasitraukė iš seniūno pareigų, kurias sklandžiai ėjo per eilę metų.

Nauju seniūnu išrinktas sktn. G. Jušėnas, 2896 Washington Blvd., Cleveland Hts. 18, Ohio, telef. YELLOWSTONE 2-6019. Sueigos dalyviai sudėjo aukas skautiškajam Kalėdų gerajam darbui. Dalis pinigų siunčiama mūsų skautams Vokietijoje, o kita bus panaudota vietoje. Sueiga užbaigta prie dr. N. Jušėnienės paruoštos kavos puodelio diakuojamais Tautinės Stovyklos reikalais bei kt. skautiškos veiklos klausimais.

Kalėdų eglutė

Naujosios Parapijos salėje įvyks 1958 m. sausio mėn. 1 d. 8 val. p. pietų. Lietuvių Mokyklos Tėvų Komitetas prašo tėvus sumokėti už dovanas po 1 dol. vaikui iki gruodžio mėn. 28 d. p. Juodenienei — 17928 Neff Rd.

Bronė ir Anelė Trunciūtės,

kilusios iš Rokančių km., ieško-mos giminių iš Lietuvos. Prašo-ma atsilepti: A. Remeika, 1672 Carlyon Rd., Cleveland 12, Ohio.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini akumuliatoriai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.
Nakties telef.: LI 1-4611.

Pasaka

"Kapt. Stp. Dariaus" laivo jūrų skautai nuolat dokoja višiemis, atsilankiusiems į jų ruoš-tą vakarą.

Nuoširdžiausia padėka pri-klauso p. Juodikienei — bufeto organizatoriui ir vedėjai, ir po-nioms: A. Augienei, Butkuvie-nei, Čapkevičienei, Degesenai, Gatautienei, Jokūbaitienei, Juod-vaikienei, Jurgutavičienei, Ka-ralienei, B. Kazėnienei, Kizienei, Mėlinauskienai, Melėbakienei, Pikturienai, P. r e m e n e k i e n e i, Račylienei, A. Raulinaitienei, Sniečkienai, E. Stempužienei, Stimburienai, Švarcienai, Vėgė-lienei, Vyšniauskienai, Žylienai, — aukojusioms bufetui, Baltic Delicatessen, Baltic Bakery p. Sako krautuviui, p. Bačevičiui ir p. Račylienei, — aukojusioms bufetui ir loterijai: dėkojame dirvusioms bufete: N. Balčiūnienei, Benokraitytei, Drąsytitei, Dunduraitėi, Gelažytei A., Ge-lažytei Audr., Kizienei, Korsa-kienai, N. Motiejūnienei ir Peckienai; bare dirbusiems: Jurgu-tavičiui, Kaminskui ir baro ve-dėjui J. Kaklauskui. Taip pat ačiū tiems, kurie priėmė artis-tus nakvynei; už dekoracijų ir šviesų sutvarkymą p. Dučmanui ir p. Gataučiai; Lietuvių Radijo Klubui, už gražų reklamavimą; p. J. Smetonai, už teisinius pa-tarnavimus; p. Gaidžiūniui ir Peckui už spaudos darbų talki-nimą.

Neužmirškite išsimti leidimus laikomies šunims. Juos reikia išsimti iki sausio mėn. 20 d. Cuyahoga County namuose — 2119 Ontario St. arba esančiuose leidimų skyriuose. 1957 m. Co-yahoga apskrityje buvo įregistruota 74,000 šunų.

Naujų Metų sutikimui Baltic Delicatessen (6908 Superior) savo klientams pasiūlo:
1) Įvairių šampanų, kaip Due de Marmot, Lacrima Christi, Ruinart, Mum ir prabangiškų Heidsick. Kainos nuo \$3.00 už bonką.
2) Įvairių puikių vynų, likerų, importuoto alaus, gerinimų prieskonių — zubrukvos, trejų devynerių, vaisvandenių ir kt.
Laike N. Metų laikysime krautu-vę atidarytą nuo 10 val. ligi 1 val.

Sutikime Naujus Metus su pa-kilia nuotaika ir su putojančio šampano ar gero vyno taurele rankoje.
Laimingai sutikti ir praleisti Naujuosius Metus!
Akvilina ir Bronius Gražuliai

Turime gerų ir gražių namų, vienos ir dviejų šeimų, Naujo-sios Parapijos rajone.

Stanley Yacas, jr.
lietuvis
REALM REALTY
IV 1-9911

Pasinaudokite progą. Mažas įmokėjimas. Labai geras rajonas

Prie Chardon Rd. 7 k. gerai išlaikytas namas. Karšto van-dens šildymas. Didelis sklypas. Garažas. Savininkas skubina par-duoti.

Turime ir daugiau gerų pirk-i nių. Kreipkitės į

p. ŠIRVAITIS

Wm. T. Byrne — Real Estate
1535 Hayden Ave. MU 1-6100
ar namuose KE 1-4087

GEORGE'S FLOWER AND GIFT SHOP

7011 SUPERIOR AVE.
TEL. UT 1-8677
Jurgis Šičabras — lietuvis savininkas
Įvairiausių gėlių. Importuotos prekės iš užsienio. Artata. Ka-va. Pudingas ir kt.
Gėlių vestuvėms, šermėdžiams, banketams.
Sklypo pagražinimas: Vidaus de-koracijos — namų, krautuvių, viešbučių.
Nemokamas vaikiškas šermėnimas.

RAY NAUSNERIO

Real Estate ir draudimo įstaiga

sveikina visus savo klientus ir visus Cleve-

lando lietuvius Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų

šventėse.

Linkime geriausios laimės ir visokio pasi-

sekimo 1958 metais!

BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS

The
Cleveland
Trust Company

THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

Skaitydami KARI būsite ge-rai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straips-nių iš karinės ir Lietuvos istori-jos retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimų iš vairių laikų.
Metinė prenumerata \$5.00; ra-tykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juožą Mikonį,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2151

LOKOR DELICATESSEN

6512 Superior
(kampas E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus lietuvių klientus. Būtinai atsilan-kykit į mūsų krautuvių ir pareikškite savo pageidavimus, kokių geriausių maisto produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų sky-rių ir pardavinėti lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Pas mus puikiai bus lietuviška duona, sūriai, ikrai, alus ir vynas.

Telef. EN 1-9142

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvai-rius naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir viduje.

Lietuviams darome nuolaidą.

J. ir E. Ignatavičiai
377 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

FRANESAMA... NATIONWIDE'S naujas

SEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas pa-dengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus die-nų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:
PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

J. CIUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas dar-bas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

JUOZO KAMAČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE,

12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, didė-lis batų pasirinkimas ir žemes-nės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama nuolaida.

Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus be mokes-čio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v.
Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvių yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti!

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praeiskite laisvalaikį su savais savoose namuose. Klubas turi įvairių garsiausių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandės. Visą laiką veikia televizijos apa-ratus. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsirskite, visi patogumai Jums.

Pilnai padengta apdrauda

HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-kitės į mane, gausiu pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvai-riuose apdraudose-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

936 East 185 Street

KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balyš GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Gruodžio 17 prisimenant

Gruodžio 17-osios tautinis posūkis yra reikšmingas įvykis lietuvių tautos istorijoje. Jei to įvykio nebūtų buvę, labai galimas dalykas, kad Lietuvos nepriklausomybės siūlas būtų nutrūkęs ne 1940-aisiais metais, bet daug anksčiau.

Nežinant jai, mūsų tarpe netrukus tokių, kurie dideliu įnirtimu tą įvykį smerkia kaip smurtą ir saugales aktą ir kaip labai nedemokratišką žygį. Tai ir dera pažvelgti į praeitį ir pasvarstyti, ar toks sprendimas yra pagrįstas ir ar nėra atsikim, kada valdžios pašalinimas jėga ne tik nėra smurtas, bet demokratijos principų padiktuota priemonė, ir ar gruodžio 17-osios posūkis nebuvo viena iš tokių priemonių.

Pažūrėkime, ką apie valdžią paskirtį ir jų pašalinamumą ar nepašalinamumą sako Amerikos Jungtinių Valstybių nepriklausomybės paskelbimo aktas, kurio demokratiškų principų niekas neginčija.

Jo pradžioje mes randame tokią pareiškimą: "Mes laikome neginčijama tiesa, kad visi žmonės yra sutverti lygūs, kad jie Kūrėjo yra apdovanoti nenusavinamomis teisėmis, kurių tarpe yra teisė į gyvenimą, į laisvę ir į laimės siekimą; kad toms teisėms patikrinti yra organizuojamos vyriausybės, kurioms teisėtas galia laisvę ir laimės suteikia valdomieji; kad, kad bet kuri valdymo forma, kuri pažeidžia šiuos tikslus, tauta turi teisę pakeisti ir panaikinti tokią valdžią, o ji ir suorganizuoti naują vyriausybę, kuri pagrindas dėtų tokius principus ir tokią formą, kuri, tautos nuomone, galėtų geriausiai patikrinti valdomųjų laimę ir saugumą". "Ir kai ilga saugales ir užpavimo grandinė, nenukrypstanti, siekianti to paties tikslo, aiškiai rodo užsimojimą įgyvendinti despotiją, piliečių pareiga ir teisė yra nuversti tokią vyriausybę ir parūpinti naujas savo saugumo garantijas".

Iš to ištraukę aiškiai matyti, kad šios šalies kūrėjų nuomone, valdžios nenušalinamumas jėga nėra absoliutus principas, kad yra atsikim, kada valdomieji ne tik įgyja teisę, bet ir turi pareigą pašalinti vieną valdžią ir jos vieton pastatyti kitą.

O dabar pažvelkime į netolimos praeities patyrimą.

1933 metais nacionalsocialistų partija laimėjo Vokietijos rinkimus ir Hitleris tapo kancelieriu, o neužilgo ir diktatoriumi. Ar nuversti Hitlerį būtų buvęs smurtas aktas, ar demokratinė priemonė? Kadangi nacionalsocialistinė santvarka padarė neįmanomą vyriausybės pakeitimą rinkiminiu keliu, jos pašalinimas jėga liko vienintelė priemonė demokratijai atkurti.

Tai yra vienas pavyzdys, kaip rinktinė vyriausybė gali nustoti demokratinio charakterio ir kaip jėgos priemonė yra vienintelė priemonė demokratijai atkurti.

Imkime kitą pavyzdį. Komunistinė valdžia nėra rinktinė valdžia. Tačiau komunistinė santvarka yra tokia, kad esamos valdžios pašalinti rinkiminiu būdu neįmanoma. Ar jos pašalinimas jėga būtų demokratinis aktas? Aišku, kad taip, kadangi tai būtų vienintelė priemonė tautai grąžinti atimtas teises ir jai suteikti galimybę organizuoti de-

mokratiniais pagrindais.

Lietuvos 1926 metų vyriausybė buvo rinktinė, taigi demokratinė, vyriausybė. Bet jos trumpo gyvavimo metu, kaip konsulas Budrys savo kalboje, pasakytoje New Yorke kariuomenės šventės proga, įtikimai parodo, labai pakėlė galvą ne lietuviškas, priešvalstybinis elementas.

Toji vyriausybė savotiška laisvės interpretacija sudarė labai palankias sąlygas priešvalstybiniam, nelietuviškam elementui klestėti. Labai galimas dalykas, kad šitokios padėties akivaizdoje, Maskvos padarėsi, negausingi Lietuvos komunistai būtų neužilgo mėginę padaryti perversmą arba bent sukelti krašte suirutę. Tai būtų buvęs puikus pretekstas lenkams įsikišti į Lietuvos vidaus reikalus, neva tūkai grąžinti, o tai, kaip ir komunistų įsivyravimas, būtų reikęs Lietuvos nepriklausomybės galą.

Politinė to meto Europos konjunktūra buvo tokia, kad ne viena didžiųjų valstybių Lietuvos nuo lenkų okupacijos nebūtų vadavusi.

Kiekvienas sutiksime, kad patekti svetimųjų jungian yra blogiau, negu kėsti savųjų varžtus. Tad jei yra demokratiška jėga pašalinti vyriausybę, kad tauta būtų išgelbėta iš savųjų despotijos, tuo demokratiškiau yra pašalinti valdžią, kad išgelbėtum tautą iš grėsmiančio svetimųjų jungio. Iš to išplaukia, kad gruodžio 17-osios tautinis posūkis nebuvo smurtas aktas, bet demokratinis principų sankecionuota priemonė tautos gyvybei išlaikyti. Nepadaryti to, kas Lietuvoje buvo padaryta gruodžio septynioliktoji, būtų imituoti verselį, kuris ramiai laukia, kad jam kas nors nusuktų galvą, vis dar slapta tikėdamasis, kad įvykis stebuklas ir jo galvelė išliks nenusukta.

Gruodžio 17-osios vykdytojai buvo jaunieji. Tiesa, tam žygiui pritarė ir vyresnieji, bet be jaunųjų jis būtų buvęs neįmanomas. Tie jaunieji vaizdavo bresnandis lietuvių tautinės sąmonės reakciją prieš svetimas įtakas ir jų vyrvimą Lietuvoje. Jiems Lietuva, Maironio žodžiais tariant, buvo "skaisti idealų, troškimų sritis, padangėmis skriejusi, erškėčių vainiku pasipuošusi, kaip kentėtoja... jė nieko nuo jos netroško, jai viską aukoją" — savo jaunystę, ateitį ir savo gražiausius siekimus.

Tie jaunieji buvo kuklūs žmonės, kaip ir jų vadai a. a. mairoras Antanas Mačiukas. Jie viskuo rizikavo ir jokio užmokėčio sau nereikalavo.

Taip, jie buvo revoliucionieriai, bet revoliucionieriais buvo

ir Vincas Kudirkas, Jonas Basanavičius, Tumas-Vaižgantas ir daugybė kitų didžiųjų Lietuvos sūnų.

Jų dviasia tebebuvo gyva 1941 metais, kai lietuvių tauta sukilo prieš bolševikus, jų pavyzdys švietė ir tada, kai, pasitraukę į miškus, lietuviai net keletą metų vedė nelygią kovą prieš grįžusius pavergėjus. Jų dviasia tebėra gyva ir dabar kovojant per daug nelygią kovą su pavergėjais.

Julius Smetona

J. ir M. Bačiūnai Australijoje

Gruodžio 8 d. J. ir M. Bačiūnai Mariposa laivu pasiekė Australiją. Sydnėjaus uoste juos pasitiko Australijos LB Krašto Valdybos pirm. St. Kovalskis, vicepirm. B. Daukus, ALB Sydnėjaus apyl. pirm. V. Butkevičius ir kt. Vos tik spėjė iš kelionės persirengti, svečiai išskubėjo į Melborno Dainos Sambūrio suruoštą koncertą, kuris praėjo su dideliu pasisekimu.

Koncertui pasibaigus, J. J. Bačiūnas pasveikino Sydnėjaus lietuvių, perduodamas Amerikos LB linkėjimus, kuriuos pirm. S. Barzdukas prašė Bačiūną perduoti Australijos lietuviams.

Sekantėmis dienomis p. p. Bačiūnai lankė Sydnėjaus lietuvių, MŪSŲ PASTOGĖS redakciją, Minties spaustuve, Baltijos b-ės krautuvę. Gruodžio 12 d. dalyvavo Australijos LB Krašto Valdybos posėdyje, kuriame buvo suvažiavę atstovai iš daugelio ALB apylinkių. Čia jis susipažino su Australijos LB organizacine struktūra, lietuvių kultūrinio, visuomeninio ir kitokiu reikškimu tame krašte, ir pats pateikdamas platų Amerikos lietuvių organizacinio gyvenimo vaizdą.

Adomas Varnas nekapituliuoja

Mūsų dailės veteranas Adomas Varnas, atsigavęs po negalavimų, vėl kupinas jėgų ir ryžto kurti. O dabarties sąlygos jo kūrybai, jei dar, galbūt, ir neideali, tai jau visiškai patenkina. Jos dail. A. Varnas pademonstravo plunksnos žmonių būriui, š. m. gruodžio 14 d. pasiūlydamas juos į priešjurtuvinį pobūdį jau savuose namuose Chicagoje (3721 W. 65 St.). Čia jis ne tik jaukiai įsitaikė su savo artimaisiais, bet, būčiuiliu tiki, namas, priedo įsirengė šviesią ir erdvią darbo studiją.

Dail. A. Varno butas yra tarsi galerijėlė, kurioje nedaug jau tėra erdvės naujiems peizažams, portretams ir šaržams. Bet tai

ne viškas. Ir svečiai tuo įsitikinę, kai atsidūrė naujoje studijoje. Joje svečiai pamatė bene pirmąjį naujųjų darbo sąlygų vaizdą — didžiulį paveikslą, vaizduojantį Marijos pasirodymą šiluvoje. Kūrinys skirtas Salezėčių koplyčiai, statomai Cedar Lake, Indlanos valstybėje.

Uždarys iškilmių "moderatorius" ir ceremonijameisteris" Vladas Vijeikis supažindino dalyvius su studijos reikmenimis ir pakvietė p. Varnienę ir salezietį kun. Sabą nutraukti nuo kūrinio uždangą. Autorius dail. A. Varnas pareiškė keletą minčių apie dabarties asmenybės susiskaldymą ir išskėlė mūsų visuomenėje jau ne nuo šandien besireiškiantį polinkį į mirties kultą. Gyvieji pamirštami ir neretai nuvertinami, o mirusieji iškilmingai laidojami ir garbinami. Ir jam pačiam, esą, kai kas siūlęs ne studiją rengtis, o darytis grabą. Tačiau jis esąs ne mirties garbintojas, o gyvybės puoselėjimo šalininkas. Naujomis, geresnėmis sąlygomis jis pasiryžęs dar intensyviau kurti.

P. Babickas išskėlė kitas mūsų neigiamybes: kuklintis ten, kur nereikia, ir afišuotis tada, kai nėra kuo. Jei ne skatinimas iš šalies, tai ir šie nauji dail. Varno pasiekimai būtų tapę perdėto kuklumo auka ir neparodytų spaudos žmoniems.

Savo energija, valia ir parengtumu, po tiekios kūrybinio darbo ir gyvenimo naštos metų, dail. Adomas Varnas yra retas pavyzdys ne tik jaunesniam kolegaj, bet kiekvienam už jį daug jaunesniam kultūrininkui ir visuomenininkui.

J. Paplėnas

SANTARIEČIŲ GYVENIME

Zengdami į Naujuosius Metus perspausdijame vedamąjį iš Bostono santariečių humoristinių vienkartinio leidinio. Vedamojo mintys tinka plačiai lietuviškajai visuomenei.

Totališki nediskriminuodami savo individų, kurie operuoja neatsižvelgdami į alternatyvizmą ir individo egocentriškumą, nei nediferencijuodami kitų individų, apeliuojame į visų psichinį ekvilibristumą.

Troškdami racionalinės idėjos, potencialiai sugestionuojame ir aktualiai implikuojame surasti koncentrinį branduolį ir sukoncentravus potencialio individo pajėgumą, dirbti totalinį, konkretų, kolektyvinį darbą.

Negatyvių įtakų paveikti turėjomės ekspresuoti savo idėjas pragmatiniame fazėje. Įvykių ciklui chronologiškai vystantis ir logiškai interpretuojant objektą ir nepopularizuojant idealo, mes interpretuojam ir kvalifikuojam savas sensacijas.

Neveikiant mentalinių procesų, ekstrinė, integrinė, evoliucija neimponuoja kolektyvinio objektyviškumo. Totališka analizavodami institucijos interesus, neimplikuojam paradokso.

Modifikuodami mūsų parafrazes, determinavome, kad egzistencijos interpretacija ir determinacija priklauso nuo metafizinės sintezės, neatsižvelgiant į ontologinį konceptą, o ne nuo ekvilibristinio mentalinio proceso,

Dirvos pranešimas

Nuo 1958 metų pradžios Dirva išeis du kartus per savaitę. Jos metinė kaina į visus kraštus nustatyta vienoda: metams \$8.00, gi pusei metų \$4.00.

Visi skaitytojai, mokėdami už 1958 metus ir prašome prie tos naujos kainos prisitaikyti.

Ateinančių švenčių proga mes kviečiame skaitytojus, kaip Kalėdėnų ar Naujųjų Metų dovaną, Dirvą užsakyti savo artimiesiems, kurie dar Dirvos iki šio laiko neskaitytė. Už tokią dovaną Jūs mokėsit papigintą kainą, kuri galioja tik gruodžio mėn. Būtent, tik \$6.00.

Žemiau spausdiname atkarpą, kurią iškirpti ir su pinigais siųskit Dirvai, kad laiku galėtumėte skaitytojui pranešti, kas jam kaip šventinė dovaną, laikraštį užsakė. Ypač mes kviečiame neužmiršti savo artimųjų, pasilikusių Vokietijoje, kurie patys laikraščio užsisakyti nepajėgia.

Aš

(užsakytojo pavardė, vardas ir adresas)

užsaku nuo 1958 metų pradžios du kartus per savaitę einančią Dirvą, kaip šventinę dovaną, ir prašau ją siųsti šiuo adresu:.....

Metinei papigintai prenumeratai apmokėti siunčiu \$6.00.

kaip kad eksternalinė manifestacija sugestionuoja.

Akcentuodami koegzistenciją ir neturėdami laimės konspiracijos konfliktui ir kompleksui, toleruojame konkurenciją ir abipusę koegzistenciją, kas yra pozityvi ir reali optimizmo sąvoka.

• Bostono Santaros skyrius išleido humoro leidinį. "Kokybė ir Kiekvėbė". Biuletenyje ypač gausu karikatūrų ir suvedamos "saskaitos" su Santaros New Yorko skyriumi.

• Koeto Ostrausko straipsnis apie Vinco Krėvės kūrybinį veržlumą tilpo paskutiniame "Aidų" numeryje, skirtame Vinco Krėvės paminėjimui.

• Filisterių Santaros Centro Valdyba išsiuntinėjo aplinkraščių, kuriame filisteriai raginami atlikti savo metinę pareigą įnešant 10 dol. studentų santariečių veikimui paremti per išdininčią Zenoną Rekašį (1836 Locust Lane, West Lafayette, Ind.), kviečiami išsirinkti įgalintinius vietovėse ir informuojami visa eile einamųjų klausimų (žurnalas, suvažiavimo, Federacijos ir t.t.).

• Urbanos santariečių suruoštame dr. Vinco Kudirkos minėjime įdomia ir gyva paskaita skaitė Balyš Dundulis iš Chicago. Ištraukas iš V. Kudirkos raštų perdavė Julius Lintakas ir Modestas Jakaitis. Minėjimas praėjo gražiai dalyvaujant gausiam skaičiumi Urbanos studentų.

• Rasele Betkauskaitė įeina į Chicago Studentų Sąjungos ruošiamą Naujų Metų sutikimo komisiją.

• Gruodžio 15 d. Bostono santariečiai turėjo muzikinę valandėlę, praskambėjusią kaip gerame aštuoniolikto šimtmečio aristokratiname salone. Tikiai diskutuota buvo modernioji muzika, kurią priminė kompozitoriaus Julius Gaidelio pasnekesys apie muzikines problemas. Herkulis Strolia, akomponuojamas Vytauto Strolios, smuiku perdavė Johan Svendsen Romaną ir Mlynarskio Mazurką. Daiva Mongirdaitė, palydima komp. Gaidelio, dainavo Barkarolę iš Hoffmano pasakų, Luigi Arditi "El Bacio" — ir dėkingos auditorijos iškviesta dar daugiau. Užbaigai rimtesnieji skyriaus nariai dar suimprovizavo muzikinį kabaretą.

• Chicagoje Naujųjų Metų sutikimas ruošiamas kartu su Sambūriu šviesa gražioje ir patogioje Western Ballroom salėje. Sutikimo pradžią 9 val. vakaro, o pabaigą nėra žinoma. Staliukas galima užsisakyti telefonu LAfayette 3-8864. Norintieji šlame šauniame Naujų Metų sutikime dalyvauti kviečiami pasukbėti užsisakyti vietas, nes bus įleista tik 350 švečių. Su vakariene ir šampanu įėjimas vienam asmeniui 6 dol. Grieš pagarsėjęs amerikiečių orkestras.

• Brocktone-Bostono Naujų Metų sutikimo meninėje programoje dalyvaus solistai Daiva Mongirdaitė, Stasys Liepas ir

užs. reik. min. konferencijoje.

Raketinius ir atominius ginklus pavadant SACUR dispozicijai, vis dar tebelieka atviras klausimas, kurie kraštai juos įleis. Britų Macmillanas jau gavo parlamento pritarimą steigti bazes Anglijoje. Turkija jau Paryžiuje paskelbė, kad ji esanti pasiruošusi. Atrodo, kad jas paseks Prancūzija ir Olandija, tuo tarpu, kai Norvegija ir Danija konferencijos metu griežtai praeisinos. Kraštuose, kurie įleis, ginklai bus bendrai kontroliuojami to krašto ir JAV — nė vienas negalės jų paleisti be kito žinios.

Kalbant apie derybas su sovietais, reikia atsiminti, kad rusai jau anksčiau išėjo iš 5 tautų pakomitečio Jungt. Tautose ir pareiškė, jog bolketuosą ir naują 25 narių JT nusiginklavimo komisiją.

Savaitės pabaigoje kalbėje Chruščevas Maskvoje ir Gromyko Jungt. Tautose atmetė NATO konferencijos nutarimą šiuo reikalu, nepasitūlydami nieko naujo.

• Valstybės sekretorius John F. Dulles po NATO konferencijos nuskrido Madridan, kuris jis dvi valandas tarėsi su Franco.

• Lenkai pabėgėliai pasakoja, kad sovietai paskubomis rengia naują iš tolo vairuojamų raketų bazių liniją tarp Leningrado ir Lvovo.

• Gen. L. Norstadto pareiškimu, raketinių ginklų bazės būsiančios įrengtos per 12-18 mėnesių.

• Popiežius Pilus XII savo kalėdinėje kalboje skatino Vakarus tartis su sovietais.

IŠ VISUR

• Iš Maskvos ateinančios žinios teigia, kad sovietinėje hierarchijoje vis didėjančią balsą įgyja Michailas Suslovas. Spėjama, kad jis būsis svarbiausias asmuo po Chruščiovo.

• Komunistinio bloko atstovai susirinko Kairan į Azijos-Afrikos "liaudies konferenciją".

• JAV ir S. 8-ga pradėjo bendradarbiauti radioaktyvių kritulių tyrimo srityje. Sovietams pasiūlius, JAV mokslininkai prieš keletą savaičių pasiuntė šiais krituliais apkrėstos žemės pavyzdžius. Iš sovietų dar nieko negauta.

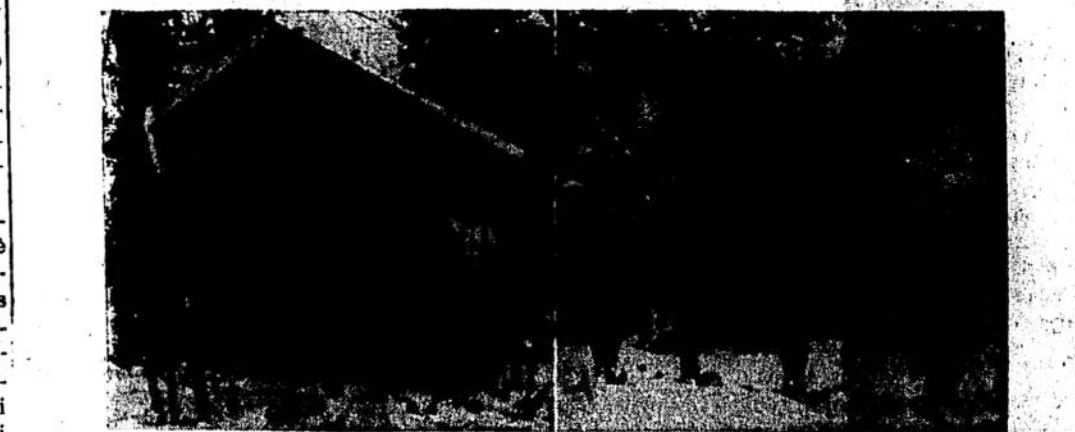
• Buvusiam Vengrijos premjerui Imre Nagy ruošama byla. Jis kaltinamas paruošęs kelią kontrarevoliucijai ir vėliau atvirai išdėvęs "Haudies demokratiją". — Koncentracijos stovyklose šiuo metu tebėra kalinama apie 20,000 laisvės kovotojų.

• Sov. S-ga ir šiaur. Korėja pasirašė "dvigubos pilietybės" sutartį, kuria rusams suteikiama balsavimo teisės š. Korėjoje.

• Rusai praneša, kad už mokslinius laimėjimus apdovanota labai daug asmenų. Jie gavę Lenino medalius ir pinigines dovanas. Apdovanotųjų tarpe esą ir 20 asmenų, dirbusių prieš žemės satelitų paleidimo.

• Prancūzija šiomis dienomis į vandenį nuleido pirmąjį pokarinį naują lėktuvnešį — Clemenceau. Lėktuvnešis turi visus moderniojo karo įrengimus ir yra joje, bandyti tą reikalą spręsti 27,000 tonų.

MIELI KORPORANTAI-TES,
sveikiname Jus, gyvenančius visame pasaulyje, sulaukusius
ŠV. KALĖDŲ
ir
LAIMINGŲ 1958 METŲ!
Vivat, Crescat, Floreat
KORPUS LITHUANIA
Povilas Ališauskas,
Pirmininkas
Petras Ulėnas,
Sekretorius

Mūsų studentija Kalėdų ir Naujųjų Metų atostogų laike keliose vietose rengia žiemos stovyklas. Ir kaip gali mūsų jaunimo nepatraukti tokie išskylavimo vaizdai...